

METINĖ
NACIONALINIO
PAŽANGOS PLANO
ĮGYVENDINIMO
ATASKAITA

UŽ 2024 M.

FINANSŲ MINISTERIJA
2025 m.

Turinys

BENDRA ĮGYVENDINIMO APŽVALGA	6
NACIONALINIŲ PP ĮGYVENDINIMAS	11
1 TIKSLAS. Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą	11
Mokslo PP.....	11
Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP	12
Valstybės skaitmeninimo PP	13
Kultūros ir kūrybingumo PP.....	14
Intelektinės nuosavybės PP.....	15
Energetikos PP.....	15
Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP	16
2 TIKSLAS. Didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtraukti, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį	17
Pajamų nelygybės mažinimo PP.....	17
Socialinės sutelkties PP	18
Įtraukios darbo rinkos PP	19
Energetikos PP.....	20
Šeimos politikos stiprinimo PP.....	21
Neįgaliesiems tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse PP.....	22
Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo PP	22
Sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo PP	23
Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP	24
3 TIKSLAS. Didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą, siekiant atitikties asmens ir visuomenės poreikiams	25
Švietimo PP	25
Mokslo PP.....	26
4 TIKSLAS. Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą.....	27
Kultūros ir kūrybingumo PP.....	27
Sporto PP	28
5 TIKSLAS. Gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį sujungiamumą.....	29
Energetikos PP.....	29
Susisiekimo PP	30
6 TIKSLAS. Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui.....	31
Susisiekimo PP	31
Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP	32
Energetikos PP.....	33

Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo PP	34
Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo PP	35
7 TIKSLAS. Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį	36
Regionų PP	36
8 TIKSLAS. Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą	38
Teisingumo sistemos PP	38
Viešojo valdymo PP	39
Tvarių viešųjų finansų PP	40
9 TIKSLAS. Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora	41
Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos PP	41
10 TIKSLAS. Stiprinti nacionalinį ir viešąjį saugumą	42
Krašto apsaugos sistemos stiprinimo PP	42
Susisiekimo PP	42
Civilinės saugos stiprinimo PP	43
Kibernetinio saugumo PP	43
Viešojo saugumo stiprinimo PP	44
PAŽANGOS PRIEMONIŲ PAVEDIMŲ REZULTATŲ PRISTATYMAS	46
Apžvalga	46
2024 M. ATLIKTŲ NACIONALINIŲ PLĖTROS PROGRAMŲ VERTINIMŲ REZULTATŲ APŽVALGA	48
Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos PP vertinimas	48
Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP vertinimas	49

Trumpiniai

AEI	– Atsinaujinantys energijos ištekliai
AM	– Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
APVA	– Aplinkos projektų valdymo agentūra
BIVP	– Bendruomenės inicijuotą vietos plėtra
CPVA	– Centrinė projektų valdymo agentūra
DI	– Dirbtinis intelektas
DUK	– Dažniausiai užduodami klausimai
EIM	– Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
EK	– Europos Komisija
EM	– Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
ES	– Europos Sąjunga
FM	– Lietuvos Respublikos finansų ministerija
IN	– Intelektinė nuosavybė
IP	– 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programa
ISVF	– 2021–2027 m. Integruoto sienų valdymo fondo sienų valdymo ir vizų finansinė parama
KKI	– Kultūros ir kūrybinės industrijos
KM	– Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
LMT	– Lietuvos mokslo taryba
LR	– Lietuvos Respublika
LRV	– Lietuvos Respublikos Vyriausybė
MTEP	– Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
MTEPI	– Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra bei inovacijos
MVG	– Mokymasis visą gyvenimą
MVĮ	– Mažos ir vidutinės įmonės
NKL	– Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“
NPP	– 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas
PFSA	– Projektų finansavimo sąlygų aprašas
PII	– Pasaulinis inovacijų indeksas
PINO	– Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija

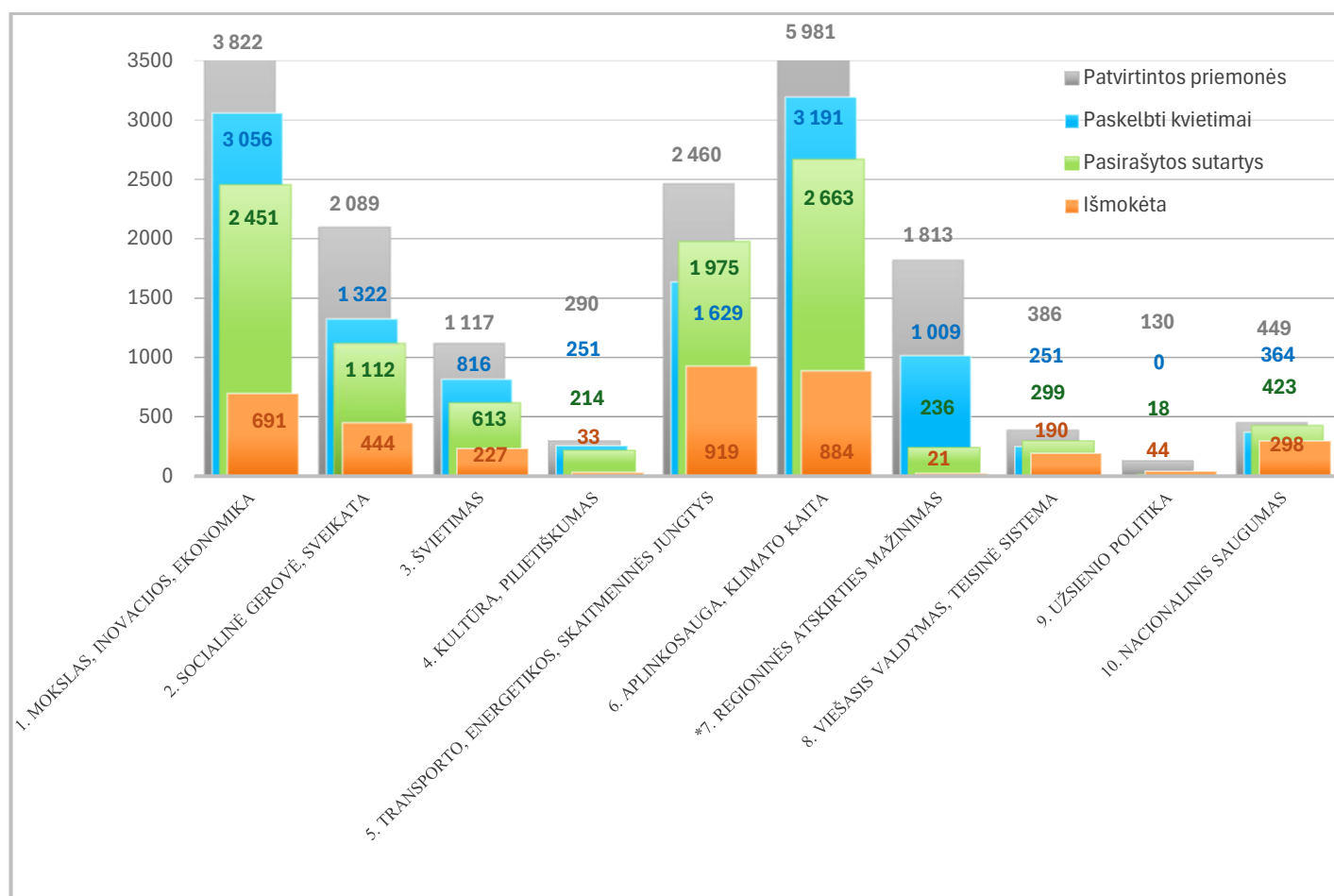
PP	– Plėtros programa
PŽP	– Pažangos priemonė
RPP	– Regionų plėtros programa
SADM	– Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SAM	– Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
SM	– Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
STEP	– Europos strateginių technologijų platforma
ŠMSM	– Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
TM	– Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
TPF	– Teisingos pertvarkos fondas
TTPP	– Teritorinis teisingos pertvarkos planas
URM	– Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
VB	– Valstybės biudžetas
VGI	– Vaiko garantijos iniciatyvos
VPS	– Vietos plėtros strategijos
VRM	– Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
VSF	– 2021–2027 m. Vidaus saugumo fondas
VVG	– Vietos veiklos grupės
VVL	– Vidurio vakarų Lietuvos regionas
ŽŪM	– Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

BENDRA ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

Įgyvendinant Nacionalinį pažangos planą, 2024 m. pabaigoje iš suplanuotų 28 plėtros programų yra patvirtintos visos 28. Taip pat, iš 164 suplanuotų valstybinio planavimo pažangos priemonių, patvirtintos 145 (įskaitant dalinių priemonių patvirtinimą), bei patvirtintos visos regioninės priemonės – 112.

Atitinkamai šiuo metu didžioji dalis priemonių yra kvietimų teikti projektus ir projektų atrankos etapuose, žymiai auga pasirašytų sutarčių skaičius ir investicijos 2024 m. įgavo pagreitį.

Patvirtintose priemonėse suplanuota 18,5 mlrd. eurų skiriamo finansavimo lėšų. Iš viso nuo pažangos priemonių įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. pabaigos investuota 3,8 mlrd. eurų, t. y. 20 proc. visų suplanuotų lėšų (1,2 pav.)

* Regionų plėtros programoje įgyvendinami ir kitų tikslų uždaviniai

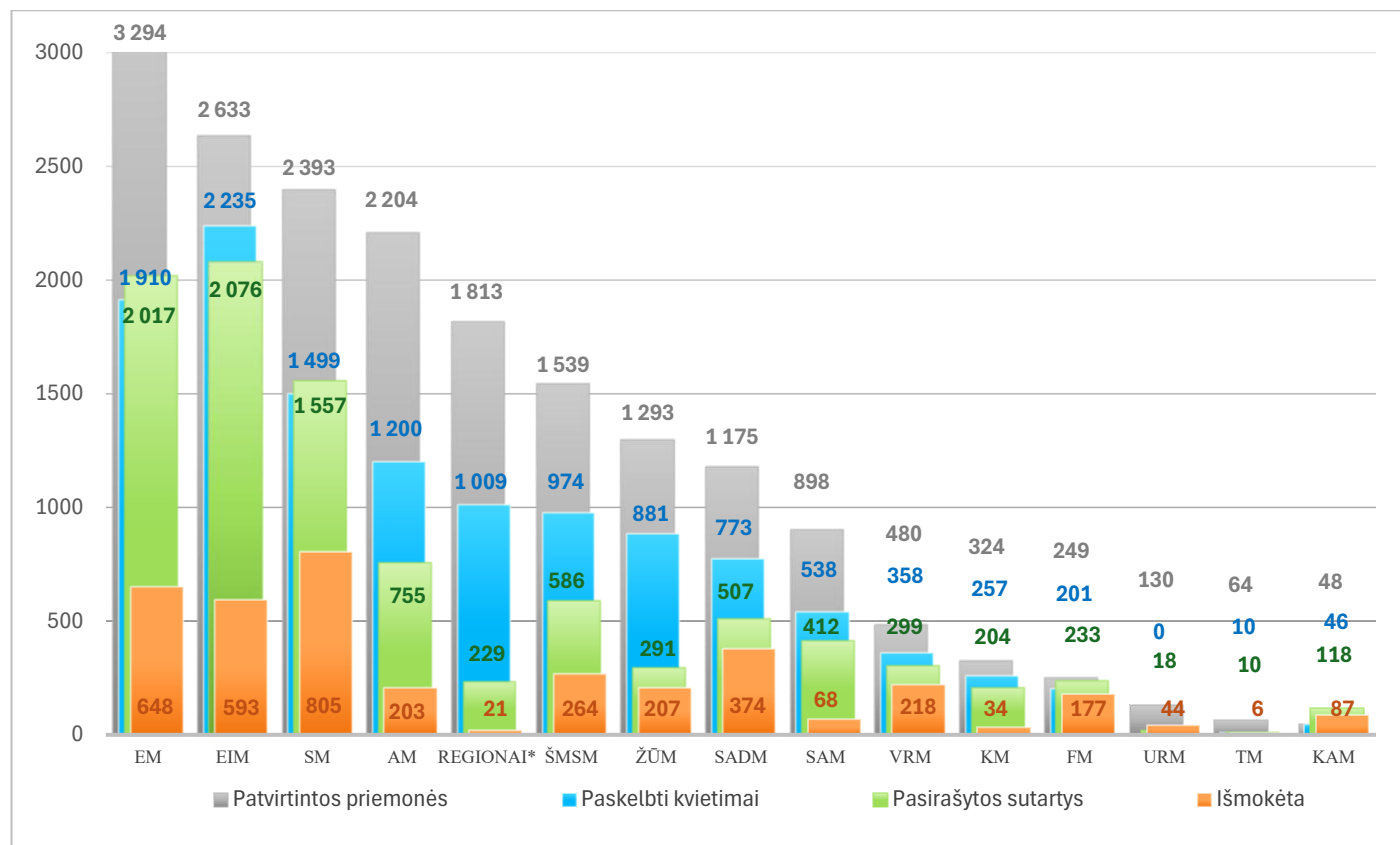
1 pav. Pažangos priemonėms skirtos finansavimo lėšos pagal NPP tikslus (mln. eurų) nuo įgyvendinimo pradžios

Daugiausiai pažangos lėšų PŽP suplanuota šeštame, aplinkos ir klimato kaitos, bei pirmame, mokslo, inovacijų ir ekonomikos, tiksluose.

Didžiausia dalis sutarčių pasirašyta įgyvendinant nacionalinio saugumo tikslą – 94 proc. skirtų ir patvirtintų PŽP. Penkto tikslo, siekiančio gerinti transporto, energetikos ir skaitmeninį junglumą, pasirašytų sutarčių dalis siekia 80 proc. visų 5 tiksluose skirtų ir patvirtintų PŽP lėšų. Viešojo valdymo ir teisinės sistemos srityje (8 tikslas) – 77 proc.

Stebint investicijų pokyčius pagal NPP tikslus (žr. 1 pav.), didžiausia investuota lėšų dalis tenka dešimtajam tikslui, susijusiam su nacionalinio saugumo stiprinimu – 66 proc. (298 mln. eurų), taip pat aštuntajam tikslui, skirtam viešojo valdymo ir teisinės sistemos užtikrinimui – 49 proc. (190 mln. eurų).

Mažiausi išmokėjimai 7 tikslu, skirtame tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį – 1,2 proc. (21 mln. eurų). Tačiau pažymėtina, kad 2024 m. regioninės investicijos sparčiai augo: I – amė minėtų metų pusmetyje tebuvo išmokėta 2 mln. eurų, o metų pabaigoje jos pasiekė 21 mln. eurų.

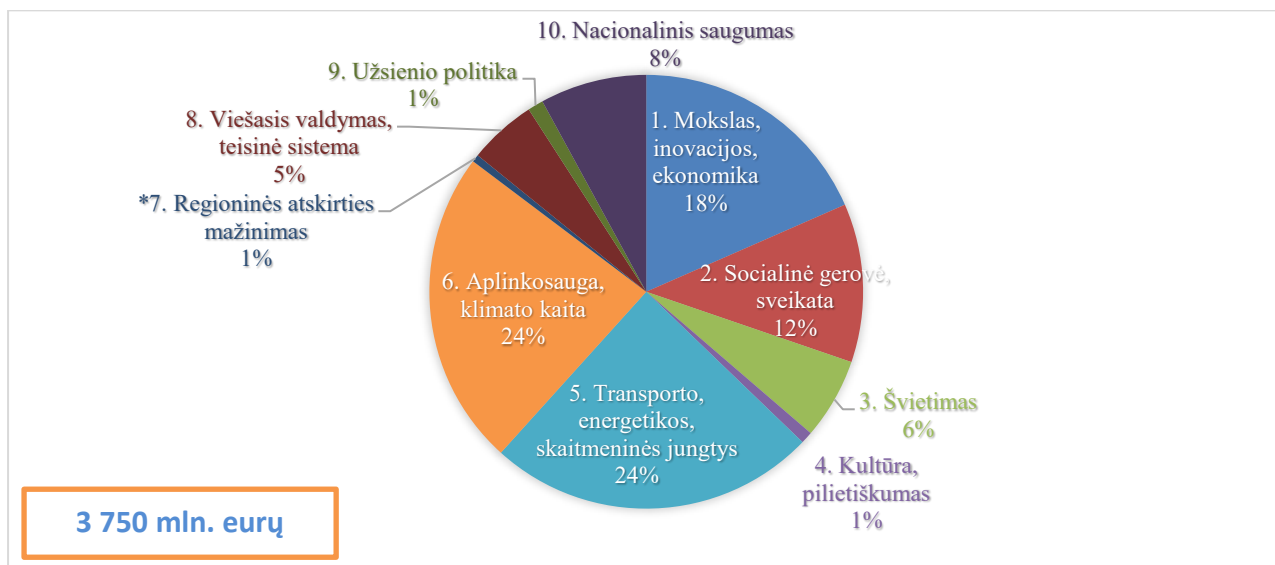
2 pav. Pažangos priemonėms skirtos finansavimo lėšos pagal ministerijas (mln. eurų) nuo įgyvendinimo pradžios

Vertinant pažangos lėšų investavimą pagal ministerijas didžiausias išmokėtų lėšų procentas KAM ir FM priemonėse. VRM siekia 45 proc., URM ir SM po 34 proc., SADM – 32 proc. Kitų ministerijų priemonėse investuota iki 30 proc. nuo ministerijos patvirtintų PŽP skiriamo finansavimo dalies.

79 proc. EIM PŽP patvirtintų lėšų jau yra suplanuota projektams - pasirašytos sutartys. SM administruojamose priemonėse – 65 proc. sudaryta sutarčių, KM – 63 proc., VRM – 62 proc., EM – 61 proc.

Investuotų pažangos lėšų dalis, tenkanti kiekvienam NPP tikslui, pavaizduota 3 pav.

Įgyvendinant pažangos priemones, nuo investavimo pradžios po ketvirtadalį (24 proc.) investicijų skirta užtikrinti aplinkosaugos ir klimato kaitos reikalavimus (6 tikslas) ir gerinti transporto, energetikos ir skaitmeninį sujungiamumą (5 tikslas), 18 proc. investicijų nukreipta mokslo, inovacijų ir ekonomikos sričiai (1 tikslas). 2024 metais pradėtos investicijos, skirtos tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį (7 tikslas).

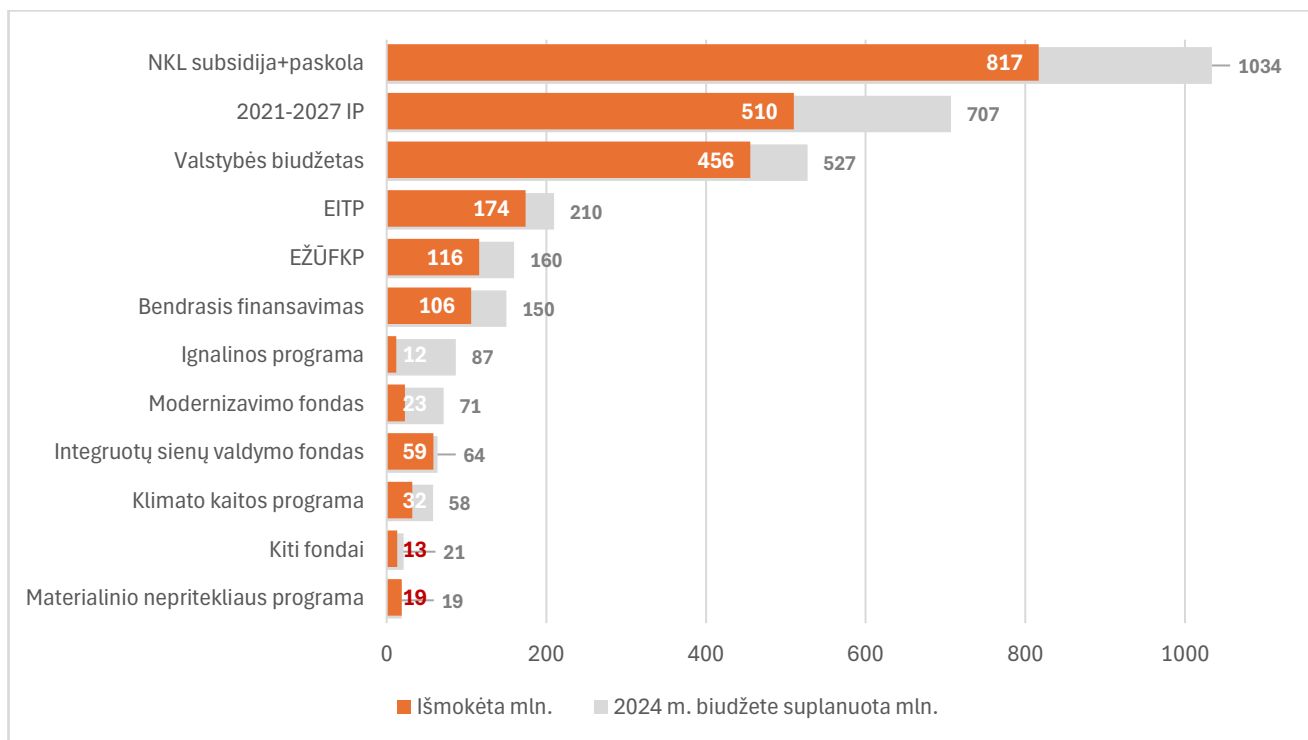
3 pav. Investuotos pažangos priemonių lėšos pagal NPP tikslus (proc.) nuo įgyvendinimo pradžios

2024 m. biudžete pažangos lėšų buvo suplanuota 3 107 mln. eurų, iš kurių išmokėta – 2 335 mln. eurų.

Žvelgiant į 2024 m. pažangos lėšų investicijas pagal finansavimo šaltinius, daugiausia išmokėtų lėšų sudaro NKL subsidija ir paskola – 817 mln. Pažymėtina, kad NKL planą sudaro 218 rodiklių (198 subsidijos rodiklių (71 reforminis ir 127 investiciniai) ir 20 paskolos rodiklių (8 reforminiai ir 12 investicinių). Iš viso 79 rodikliai yra reforminiai, iš kurių jau pasiekti 67 iš 79, t. y. nuo NKL plano įgyvendinimo pradžios šiuo metu jau įvykdyta daugiau nei trys ketvirtadaliai NKL plano reforminių veiksmų. Taip pat NKL planą sudaro 139 investiciniai rodikliai, iš kurių pasiektas 31.

Subsidinės dalies įgyvendinimą apsunkino tokie veiksmai kaip ribota tam tikrų priemonių paklausa, neįvykę kvietimai, objektyvūs vėlavimai, išaugusios įgyvendinimo išlaidos. 2024 m. lapkritį EK buvo pateiktas NKL plano pakeitimas, siekiant valdyti šias įgyvendinimo rizikas. Atsižvelgdama į naujos Vyriausybės programą ir aktualią plano įgyvendinimo situaciją NKL plano keitimai buvo peržiūrėti ir papildyti naujais būtiniais pakeitimais pratęsiant derybas su EK. Papildžius naujais būtiniais pakeitimais atnaujintas NKL plano keitimas oficialiai pateiktas EK šių metų gegužės 19 dieną, jo patvirtinimo tikimasi birželio mėn. Šiuo metu jau pradėtas rengti naujas NKL plano mokėjimo prašymas pateikimui EK.

Antras pagal dydį finansavimo šaltinis yra IP, 2024 m. išmokėta 510 mln. eurų (4 pav.) Pažymėtina, kad iki 2025 m. pabaigos, turi būti deklaruoti EK arba padengti avansais 1 087 mln. eurų (N+3). Vertinant N+3 neįgyvendinimo riziką, FM, kartu su ministerijomis ir agentūromis, sudarė ir aktyviai stebėjo 2024 m. IP kvietimų planą (2 343 mln. eurų). Kvietimų planas buvo įgyvendintas 88 proc. Pagal naujausias prognozes, rizikos nepasiekti N+3 2025 metais nėra.

* Metų sąmata su leistiniais patikslinimais

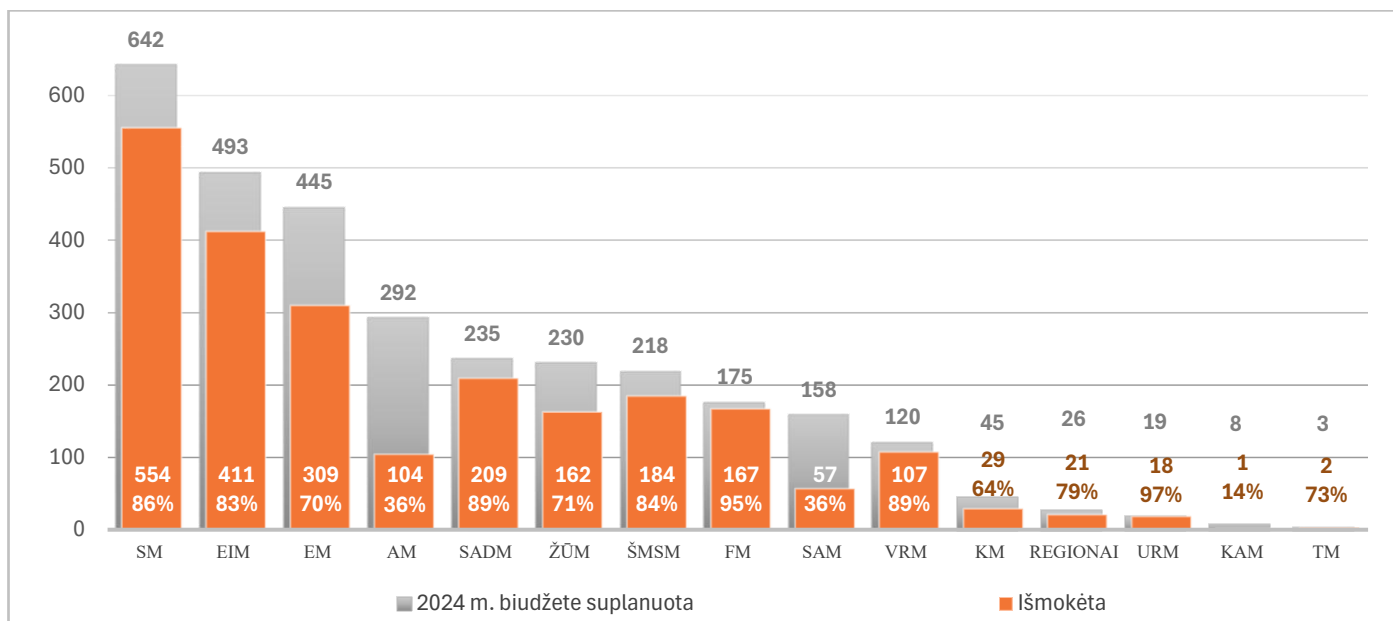
** Kt. fondų lėšas sudaro: Skaitmeninės Europos programos lėšos, VSF, Antrojo Šveicarijos įnašo finansinės paramos lėšos, Norvegijos finansinės paramos lėšos, INTERREG programos lėšos, Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo lėšos ir kt.

4 pav. 2024 m. biudžeto asignavimų pažangos priemonėms planas ir panaudojimas pagal finansavimo šaltinius (mln. eurų)

2024 m. planuotų ir investuotų pažangos lėšų pasiskirstymas pagal ministerijas pavaizduotas 5 pav.

Vertinant pažangos priemonių išmokėjimus pagal suplanuotas lėšas, daugumoje ministerijų įgyvendinimas vyksta sklandžiai – išmokėta daugiau kaip 75 proc. asignavimų, o kai kurios pasiekė net 90–97 proc. Didžiąją dalį investicijų sudarė NKL, IP ir VB lėšos. Tačiau kelių ministerijų pažangos priemonių įgyvendinimo tempai šiuo metu yra lėtesni:

- KAM išmokėta 14 proc. suplanuotų lėšų. Tiek suplanuotos, tiek išmokėtos lėšos skirtos Kibernetinio saugumo pažangos priemonei. Lėtas įgyvendinimas siejamas su priemonės specifika.
- SAM iš suplanuotų 158 mln. eurų pažangos priemonėms išmokėta 57 mln. eurų arba 36 proc. suplanuotų lėšų. Lėtesni investicijų tempai sietini su ilgu veiklų turinio derinimo procesu, dėl kurio vėlavo kvietimų teikti projektų įgyvendinimo planus paskelbimas. Taip pat jau įgyvendinamuose projektuose užsitęsę techninių projektų parengimas ir viešųjų pirkimų procedūros.
- AM taip pat pasiekė tik 36 proc. suplanuotų išmokėjimų, kurių didžiąją dalį sudaro Klimato kaitos programos ir IP investicijos. Vėlavimus lėmė užsitęsios dokumentų rengimo procedūros, dėl kurių atidėtas IP kvietimų paskelbimas.

5 pav. 2024 m. biudžeto asignavimų pažangos priemonėms planas ir panaudojimas pagal ministerijas (mln. eurų)

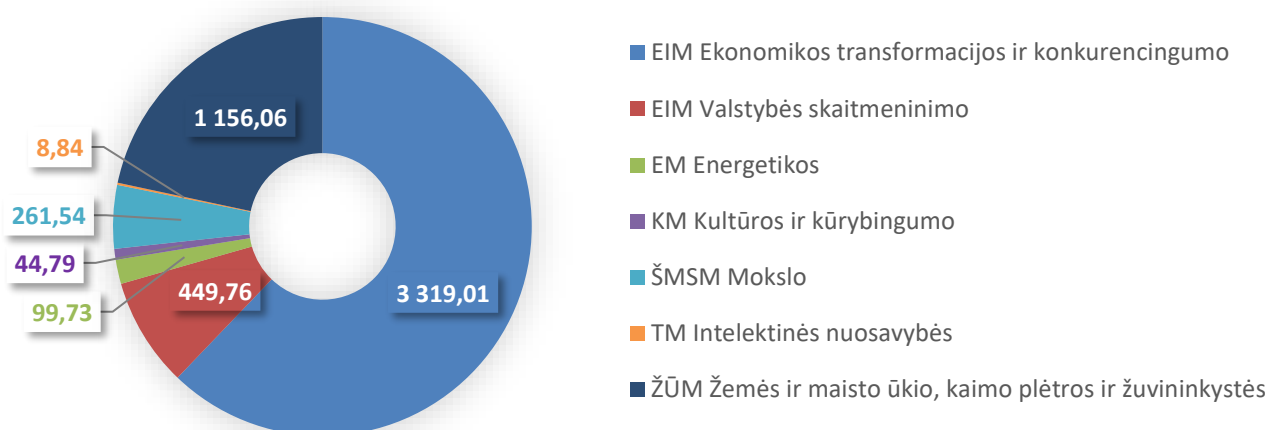
Atsižvelgiant į tai, kad pažangos priemonių įgyvendinimas tik įsibėgėja, žymus poveikis rodiklių pasiekimams dar nėra matomas. Taip pat svarbu pažymėti, kad 2024 metų lapkričio 9 dieną įsigaliojo pakeista NPP strateginių tikslų, uždavinių rodiklių sistema, kurioje pateikiami planuojami rodikliai, stebimi krypties rodikliai ir papildomai stebimi krypties rodikliai.

Rodikliai pateikiami Valstybės duomenų agentūros [svetainėje](#).

Kalbant apie horizontaliuosius principus, pastaraisiais metais ypač išsiskiria Žaliųjų viešųjų pirkimų progresas – 2024 m. jų vertės dalis nuo visų viešųjų pirkimų pasiekė 94,9 proc., o 2019 m. ji sudarė vos 3,3 proc. Išsamesnė informacija apie horizontaliuosius principus pateikiama ataskaitos priede.

NACIONALINIŲ PP ĮGYVENDINIMAS

1 TIKSLAS. Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą

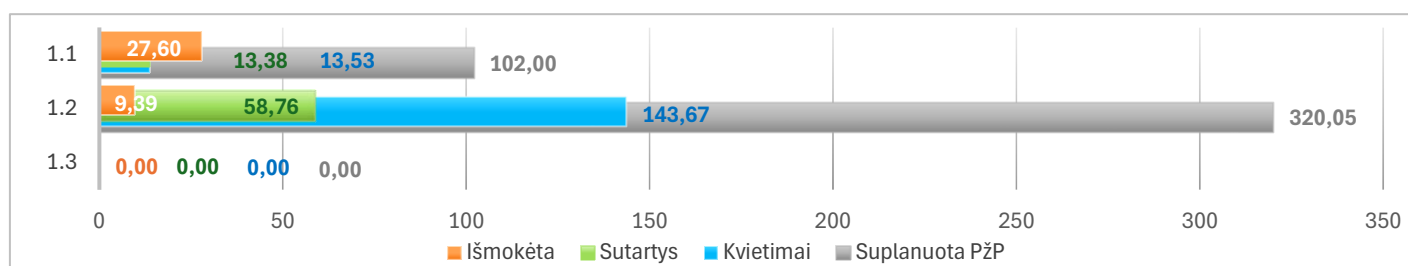
6 pav. Ministerijų PP 1 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Mokslo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai
Patvirtintos priemonės	422,05	Suplanuota 52,18
Paskelbti kvietimai	157,20	Išmokėta 25,41
Sudarytos sutartys	72,14	
Investuota	37,00	

Mokslo PP įgyvendinami 1 tikslo uždaviniai:

- 1.1. Stiprinti žmonių išteklius ir kompetencijas aukšto lygio mokslui ir mokslu grįstoms technologijoms kurti;
- 1.2. Kurti aukšto lygio mokslo žinias, didinančias šalies konkurencingumą;
- 1.3. Skatinti mokslui imlaus verslo kūrimąsi bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir plėtoti verslumo kultūrą mokslo ir studijų institucijose.

Įgyvendinant Mokslo PP patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos trys suplanuotos priemonės. 1.3. uždavinio ŠMSM priemonė įgyvendinama kartu su EIM (prie EIM 1.5 uždavinio pateikiama daugiau

informacijos). Paskelbti NKL kvietimai visoms suplanuotoms lėšoms ir įsibėgėja sutarčių pasirašymas. IP paskelbti kvietimai siekia 49 proc.

2024 m. biudžete šioms priemonėms buvo numatyta 52,18 mln. eurų asignavimų, iš kurių investuota mažiau nei pusė (49 proc.) Didžiąją dalį investicijų sudaro VB lėšos – 34 proc., NKL subsidijos – 10 proc.

IP 2024 m. paskelbti 5 kvietimai, kurių projektus numatyta atrinkti planavimo būdu, projektų vykdytoju pasirinkus LMT. Pažymėtina, kad šio atrankos būdo pasirinkimas nepaspartino investicijų, nes projektų įgyvendinimo planų pateikimo terminai LMT prašymu buvo kelis kartus atidėti (pvz. „Mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimų mokslo ir studijų institucijose stiprinimo“ kvietimas truko 14 mėn.). Be to, rengiant PFSA, tik vienoje veikloje siekiama didinti su mokslo ir studijų institucijomis bendradarbiaujančių įmonių skaičių, nenumatomos paskatos verslui bendradarbiauti su mokslu, todėl ŠMSM formuluodama intervenciją, neužtikrina, kad veiklos efektyviai prisidėtų prie NPP tikslų įgyvendinimo, siekiant skatinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą.

Rekomenduojama ŠMSM. Iki 2025 m. birželio 30 d. paskelbti kvietimą tyrėjų karjeros patrauklumui ir protų cirkuliacijai skatinti. O rengiantis naujam Sanglaudos politikos fondų finansiniam laikotarpiui, įvertinti, kokių priemonių reikėtų imtis (keisti reglamentavimą ir pan.), kad doktorantūra su verslu ir podoktorantūros stažuotės versle taptų patrauklios ir vyktų veiksmingiau, teikiant didesnę naudą visuomenei ir ekonomikai.

Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų
Patvirtintos priemonės	2 225,75
Paskelbti kvietimai	1 910,98
Sudarytos sutartys	1 834,66
Investuota	507,34

2024 metų asignavimai

Suplanuota	405,19
Išmokėta	363,24

Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP įgyvendinami 1 tikslo uždaviniai:

1.4. Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos;

1.5. Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą;

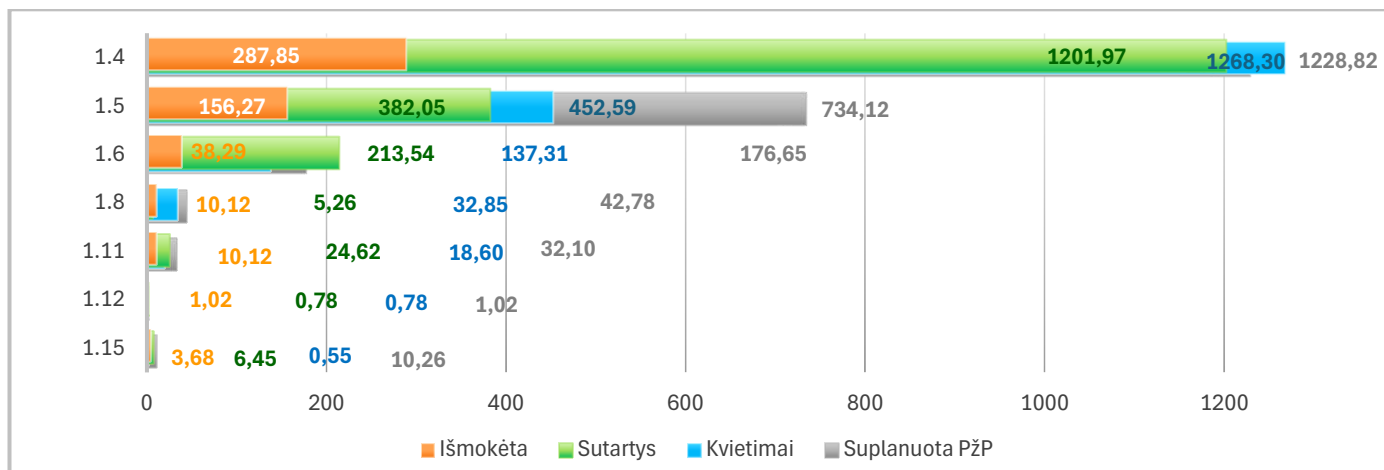
1.6. Pritraukti tiesiogines užsienio ir vietines investicijas;

1.8. Skatinti verslumą ir įmonių augimą;

1.11. Skatinti prekių ir paslaugų eksportą;

1.12. Didinti Lietuvos turizmo konkurencingumą;

1.15. Gerinti aukštos ir vidutinės pridėtinės vertės ekonomikos sektorių žmogiškųjų išteklių poreikio tenkinimą.

Įgyvendinant šią PP, patvirtintos visos 10 suplanuotų priemonių, pradėtas visų uždavinių įgyvendinimas. Šiame tikslė įgyvendinamos priemonės, skatinančios perėjimą prie neutralios klimatui ekonomikos, spartinančios turizmo vystymąsi bei plėtojimą, suteikiančios skaitmenizavimo galimybes, skatinančios verslumą ir inovacijas. Finansinis įgyvendinimas sklandus: NKL sutartys pasirašytos daugiau nei 90 proc., IP – 70 proc.

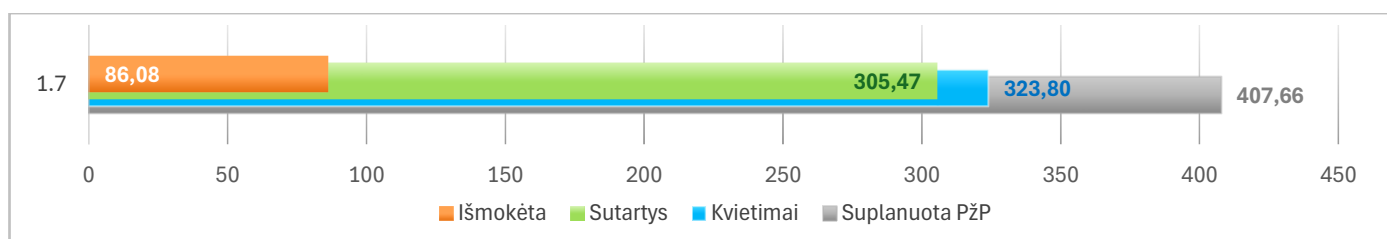
Įgyvendinant Lietuvos TTPP, įvyko ženklūs pasikeitimai: 2024 m. AB „Achema“ atsisakė įgyvendinti 122,65 mln. eurų vertės projektą, skirtą žaliajo vandenilio technologijoms diegti. Siekiant neprarasti ES fondų lėšų, 2024 m. pabaigoje inicijuotas IP keitimas, TPF investicijas nukreipiant tvarių darbo vietų, diversifikuojant regionų verslo aplinką, kūrimui (84 mln. eurų), o likusios lėšos – TPF regionų (Kauno, Šiaulių ir Telšių) pramonės žaliajai transformacijai – iškastinio kuro keitimui į alternatyvų, energijos vartojimo mažinimui, saulės elektrinių diegimui.

Kitas svarbus pokytis ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo didinimo srityje IP lėšomis numatyta finansuoti ypatingos svarbos (STEP) technologijų, skirtų gynybos ir saugumo pramonės sektoriui, kūrimą ir gamybą (56,57 mln. eurų). STEP projektais bus prisidedama prie šalies saugumo didinimo, greitesnės technologinės pažangos, pramonės konkurencingumo ir tvarumo augimo, naujų darbo vietų kūrimo, investicijų į MTEPI didinimo, sustiprinant Lietuvos ir atitinkamai visos ES strateginį savarankiškumą. Taip pat atsižvelgiant į vis stiprėjantį DI poveikį, jo teikiamas galimybes ir keliamas grėsmes, planuojama investuoti (virš 25 mln. eurų) į veiklas, susijusias su dirbtinio intelekto vystymu (smėliadėžės sukūrimu, DI technologijų kūrimu ir diegimu). Šių veiklų būtinumas siejamas ir su pasikeitusiu reglamentavimu ES, kurio siekiama sukurti suderintą DI vidaus rinką ES, skatinant šių technologijų diegimą ir kuriant inovacijoms ir investicijoms palankią aplinką.

Valstybės skaitmeninimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	407,66	Suplanuota	87,37
Paskelbti kvietimai	323,80	Išmokėta	47,89
Sudarytos sutartys	305,47		
Investuota	86,08		

Valstybės skaitmeninimo PP įgyvendinamas 1 tikslo 1.7. uždavinys: Skatinti valstybės skaitmeninimą.

Įgyvendinant šį uždavinį patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos 4 suplanuotos priemonės, paskelbti kvietimai, bei pasirašomos sutartys.

2024 m. biudžete šio uždavinio įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 87,37 mln. eurų, iš kurių investuota kiek daugiau nei pusė (55 proc.). Didžiąja investuotų asignavimų dalį (89 proc.) sudaro NKL subsidijos lėšos.

Valstybės skaitmeninimo srityje buvo atsisakyta IP veiklų, kuriomis buvo planuota skatinti naudotis elektroninės atpažinties priemonėmis arba kurti naujus bendro naudojimo įrankius ir technologinius sprendimus, padedančius gyventojams ir verslui naudotis išmaniaisiais įrenginiais. Šių veiklų kvietimai nebuvo sėkmingi ir nesulaukė susidomėjimo. Be to, pasikeitus elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų reglamentavimui, atsirado naujų technologijų, kurios šiuo metu yra pilotinių projektų stadijoje (pvz., Lietuva dalyvauja POTENTIAL projekte). Pasikeitė reikalingų sprendimų poreikis, nes vietoj

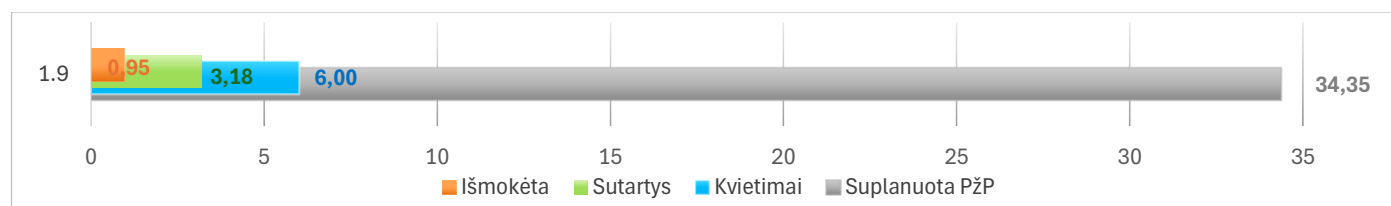
atskirų skaitmeninių parašų atsirado e. dėklė, todėl elektroninės atpažinties priemonių skatinimo veikla tapo neaktuali. Siekiant neprarasti ES fondų lėšų, 2024 m. pabaigoje minėtų veiklų lėšos, skirtos viešojo sektoriaus skaitmeninimui, buvo nukreiptos į naujai suplanuotas STEP veiklas. Tokiu būdu buvo įgyvendintas 2024 metų NPP ataskaitos pavedimas.

Rekomenduojama EIM. Atsižvelgiant į IP pakeitimus, iki 2025 m. birželio 30 d. atnaujinti pažangos priemonę „Kurti technologinius sprendimus ir įrankius, leidžiančius saugiai ir patogiai naudotis paslaugomis“ perkeliant nebeaktualių veiklų, skirtų naudojimosi elektroninės atpažinties priemonėmis ir naujų sprendimų, padedančių naudotis išmaniaisiais įrenginiais skatinimui, lėšas į naujai suplanuotas STEP veiklas.

Kultūros ir kūrybingumo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	34,35	Suplanuota	1,16
Paskelbti kvietimai	6,00	Išmokėta	0,95
Sudarytos sutartys	3,18		
Investuota	0,95		

Kultūros ir kūrybingumo PP įgyvendinamas 1 tikslo **1.9** uždavinys: Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą.

Kultūros ir kūrybingumo PP priemonės „KKI plėtra skatinanti konkurencingumą ir pridėtinės vertės kūrimą“ pagrindinis finansavimo šaltinis – IP, kurio kvietimų paskelbta 22 proc., o sutarčių pasirašyta vos už 7 proc. suplanuotų lėšų.

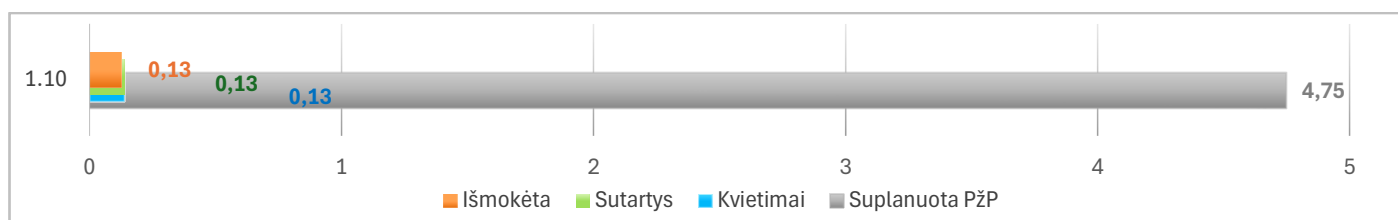
Siekiant įgyvendinti NPP 1.9 uždavinio tikslus ir užtikrinti KKI sektoriaus stiprinimą bei jo potencialo didinimą, 2024 metais buvo suplanuota parengti pažangos priemonės „KKI plėtra, skatinanti konkurencingumą ir pridėtinės vertės kūrimą“ veiklų finansavimo sąlygų aprašus ir paskelbti kvietimus. Paskelbti dviejų veiklų kvietimai už 6 mln. eurų ES lėšų („Dizaino sparnai“ (finansuojamas socialinį poveikį visuomenei ir ekonomikai kuriančių dizaino sprendimų kūrimas, galutinių naudos gavėjų veikloje) ir „KKI akceleravimo veikla“ (finansuojamas KKI subjektų veiklos akceleravimas vykdant tikslines konsultacijas dėl verslo vystymo, žiedinės ir skaitmeninės transformacijos ir kitų sprendimų paieškos). Trečiasis kvietimas („Infrastruktūros ir kitų sąlygų gerinimas siekiant kurti konkurencingus ir paklausius KKI produktus ir (arba) paslaugas“ skirtas socialinių ir technologinių inovacijų skatinimui, jaunimo užimtumo, įsidarbinimo galimybių ir tvarių veiklos sąlygų kūrimui) nebuvo paskelbtas, nes veiklų turinio planavimas ir finansavimo sąlygų parengimas užtruko ilgiau nei numatyta. Vėliau kvietimas padalintas į du atskirus kvietimus, skirtus didelėms ir mažoms KKI įmonėms. Jų paskelbimas numatomas 2025 metais, o bendra planuojama lėšų suma siekia 21 mln. eurų ES lėšų.

Rekomenduojama KM. Parengti pažangos priemonės „KKI plėtra, skatinanti konkurencingumą ir pridėtinės vertės kūrimą“ trečiosios veiklos, skirtos infrastruktūros ir kitų sąlygų gerinimui įmonėms, siekiant kurti konkurencingus ir paklausius KKI produktus ir (arba) paslaugas, finansavimo sąlygas ir paskelbti kvietimus ne vėliau kaip iki 2025 m. III ketvirčio pabaigos.

Intelektinės nuosavybės PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai			
Patvirtintos priemonės	4,75	Suplanuota	0,00		
Paskelbti kvietimai	0,13				
Sudarytos sutartys	0,13	Išmokėta	0,00		
Investuota	0,13				

Intelektinės nuosavybės PP įgyvendinamas 1 tikslo **1.10** uždavinys: Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą. Iš 4 numatytų priemonių patvirtintos 3, tačiau įgyvendinimas ir investavimas pradėti kol kas vienoje priemonėje. Patvirtintos priemonės finansuojamos VB lėšomis.

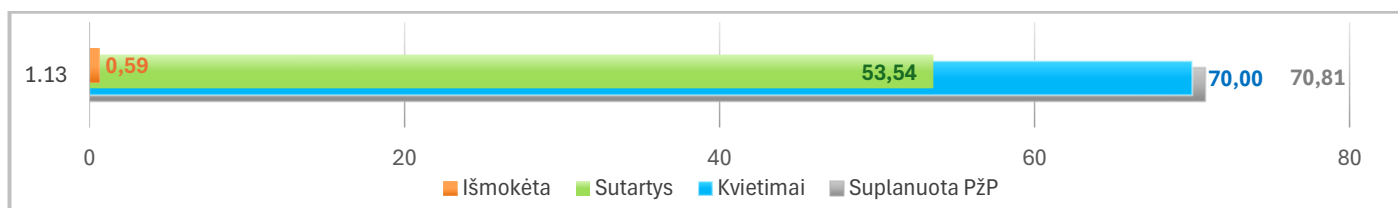
Nepaisant pastangų skatinti inovatyvumo plėtrą Lietuvoje (2024 m. Lietuva užėmė 35¹ vietą iš 133 PII reitinguotų valstybių), PINO identifiko Lietuvos inovacijų ekosistemos trūkumus, kurie gali daryti neigiamą įtaką tolimesniam inovatyvumo vystymui šalyje. Vienas tokių – per mažas intelektinės nuosavybės mokėjimų procentas nuo visos prekybos – 89 vieta².

Intelektinės nuosavybės PP įgyvendinimui iki 2030 m. NPP finansinėse projekcijose numatyta 8,4 mln. eurų VB pažangos lėšų. 2022–2023 metais buvo įgyvendinama viena pažangos priemonė „Sukurti ir įveikinti IN apsaugos paskatų sistemą“. Kitos dvi pažangos priemonės („Didinti informuotumą skatinant IN apsaugą“ ir „Stiprinti IN teisių gynimo sistemą“) patvirtintos, tačiau nėra pradėtos įgyvendinti, nes neskirta VB lėšų.

Energetikos PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	70,81	Suplanuota	12,70
Paskelbti kvietimai	70,00		
Sudarytos sutartys	53,54	Išmokėta	0,56
Investuota	0,59		

Energetikos PP įgyvendinamas vienas 1 tikslo **1.13** uždavinys: Didinti energetikos sektoriaus konkurencingumą. Iš numatytų 3 šio uždavinio priemonių patvirtintos 2.

¹ [Lithuania Ranking in the Global Innovation Index 2024.](#)

² [Innovation strengths and weaknesses in Lithuania.](#) Rodiklis, kurį PINO naudoja šalies ar regiono visos tarptautinės prekybos, gautos iš su intelektine nuosavybe susijusių sandorių, procentinei daliai įvertinti

Kol kas įgyvendinti pradėta tik priemonė „Diegti pažangias technologijas, palaipsniui mažinant iškastinio kuro naudojimą, teikiant prioritetą vandenilio technologijoms“. NKL kvietimai pagal suplanuotas lėšas visi paskelbti. Pažymėtina, jog 2024 metais išmokėtos lėšos tesiekia 4,4 proc. iš šiai PP numatytų 12,7 mln. eurų. Didžioji išmokėtų lėšų dalis (99 proc.) yra NKL subsidija, o iš suplanuotų 11,5 mln. eurų Modernizavimo fondo lėšų išmokėti vos 2,2 tūkst. eurų.

2024 m. balandžio 26 d. EM patvirtino Vandenilio plėtros Lietuvoje 2024–2050 m. gaires. Gairėse žalioji vandenilis yra vertinamas kaip alternatyvieji degalai transporto sektoriuje. Transporto sektoriuje siekiama, kad iki 2030 m. penkiuose miestuose žalioji vandenilis būtų pradėtas naudoti viešajame transporte arba socialines paslaugas teikiančiose transporto priemonėse, sunkiasvoriam ir kitam transportui būtų panaudojama iki 8 tūkst. tonų, dar 1 tūkst. tonų – kitose transporto priemonėse (laivyboje). Iš viso iki 2030 m. Lietuvoje numatoma įrengti ne mažiau kaip 10 vandenilio pildymo stotelių, vėliau nuosekliai plečiant jų tinklą pagal ES reikalavimus ir vietinius rinkos poreikius. Pirmuosius vandenilio transportavimo infrastruktūros pritaikymo žaliajam vandeniliui darbus numatoma baigti iki 2030 m. Tai apims įvairius žaliojo vandenilio saugojimo sprendimus, laivų, sunkiasvorio ir lengvojo transporto pildymo stotelių tinklo įrengimą, infrastruktūros paruošimą vandenilio veiklos vystymo slėniuose.

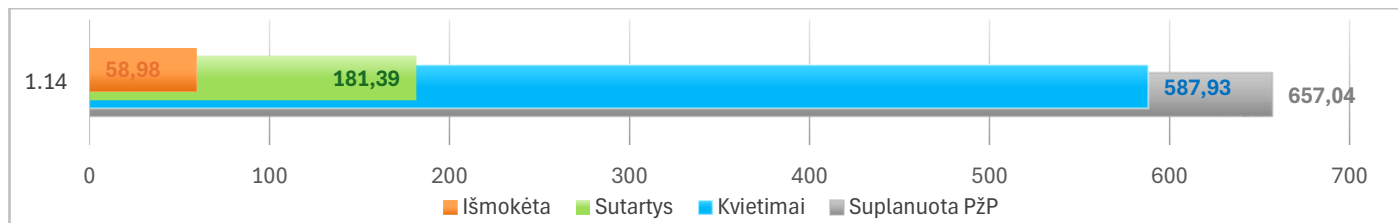
Tačiau vandenilio plėtros projektai įgyvendinami lėtai, kyla iššūkių dėl naujų ir mažai naudojamų vandenilio technologijų įsigijimo, diegimo ir panaudojimo. Iš Modernizavimo fonde skirtų 50 mln. eurų, užtikrintai įgyvendinamas tik vienas projektas, dėl kitų projektų vykdytojai sprendimus priims iki 2025 m. II ketvirčio. Iš trijų, NKL plano lėšomis finansuojamų vandenilio technologijų diegimo projektų, sutartis pasirašytos tik su dviem projektų vykdytojais.

Rekomenduojama EM ir SM. Įvertinti vandenilio projektų įgyvendinimo trukdžius ir iki 2026 m. I ketvirčio pabaigos patvirtinti reikalingus teisės aktus, susijusius su vandenilio kaip kuro gamyba, gabenimu, laikymu ir kitais su tuo susijusiais aspektais Taip pat svarbu užtikrinti EM ir SM investicijų derinimą vandenilio gamybos ir panaudojimo klausimais, siekiant užtikrinti vandenilio pasiūlą ir paklausą.

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	657,04	Suplanuota	87,69
Paskelbti kvietimai	587,93	Išmokėta	35,94
Sudarytos sutartys	181,39		
Investuota	58,98		

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP įgyvendinamas 1 tikslo 1.14. uždavinys: Didinti žemės ūkio, maisto pramonės, žuvininkystės sektoriuose sukuriama pridėtinę vertę bei konkurencingumą.

Įgyvendinant uždavinį, patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos 3 planuotos priemonės.

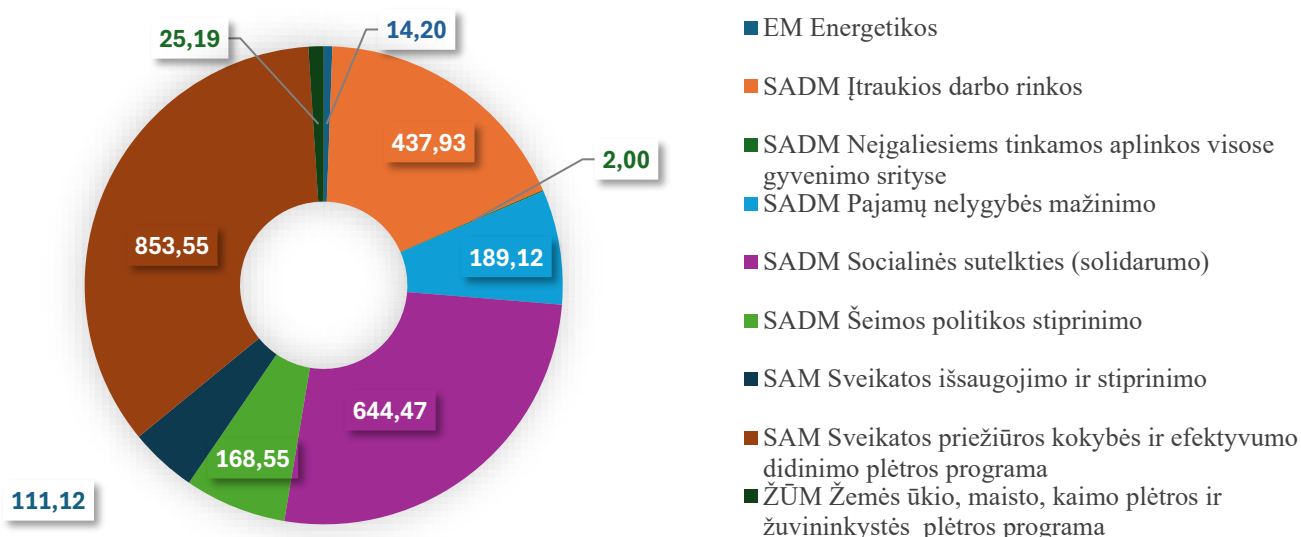
Pažymėtina, jog panaudota mažiau nei pusė suplanuotų asignavimų – 41 proc. Didžiąją suplanuotų asignavimų rinkinio dalį sudaro 2023-2027 m. Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos – 98 proc. Nors 2024 m., palyginti su 2023 m., žemės ūkio ir maisto produktų eksportas sumažėjo daugiau nei 7 proc., lietuviškos kilmės žemės ūkio ir maisto produktų eksportas išliko santykinai stabilus (46 proc.). Taip pat

išlaikyta planuota 13 vieta ES pagal pridėtinę vertę, tenkančią vienai faktiškai dirbtai valandai žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose.

Iki 2024 m. pabaigos kvietimai buvo paskelbti 24 iš 26 priemonėse numatytų veiklų finansavimui. Sėkmingi buvo kvietimai susiję su jaunųjų ūkininkų ūkių įkūrimu (iki 2024 m. pabaigos parama suteikta 287 ūkiams), keitimusi žiniomis ir informacijos sklaida žemės ūkio sektoriuose (patvirtintos 1832 paraiškos). Taip pat patvirtintos visos 49 vietos plėtros strategijos pagal bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą (LEADER). Veikla „Investicijos į žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimą“ nebus įgyvendinama vadovaujantis 2024 m. atlikto pakartotinio finansinių instrumentų išankstinio vertinimo rezultatais.

Pieno sektoriaus gamintojai susiduria su pieno supirkimo kainų svyravimų rizika, kuri yra susijusi su gamybos nestabilumu ES ir pasaulyje, žaliavų kainų pokyčiais bei ilgalaikiais iššūkiais, tokiais kaip klimato kaita, vartotojų elgsenos pokyčiai ir auganti tarptautinė konkurencija. Sprendžiant šias problemas, ŽŪM svarsto steigti rizikos valdymo fondą, kuris jų siūlymu galėtų būti finansuojamas rinkos dalyvių įmokomis ir galimai – valstybės ar ES lėšomis. FM siūlo fondo išlaidas dengtis tik iš rinkos dalyvių įmokų.

2 TIKSLAS. Didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį

7 pav. Ministerijų PP 2 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

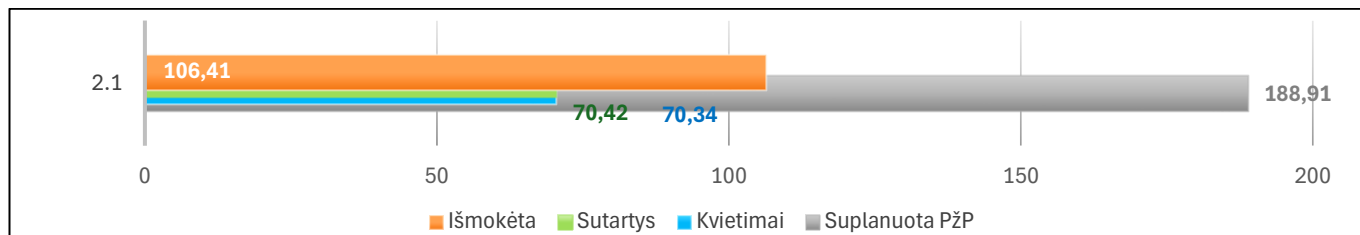
Pajamų nelygybės mažinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	188,91	Suplanuota	21,00
Paskelbti kvietimai	70,42	Išmokėta	21,00
Sudarytos sutartys	70,42		
Investuota	106,41		

Pajamų nelygybės mažinimo PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.1. uždavinys: Mažinti pajamų nelygybę.

Šio uždavinio įgyvendinimui buvo suplanuota 14 priemonių, tačiau dalies priemonių bus atsisakyta. Šiuo metu yra patvirtintos 3 PŽP, 2 PŽP investicijos pradėtos įgyvendinti. Trečioji Pajamų nelygybės PP priemonė „Tobulinti vienišų pensinio amžiaus asmenų ir vienišų neįgaliųjų pajamų apsaugos sistemą“ susijusi

su valstybės biudžeto lėšomis finansuojamomis socialinėmis išmokomis, kurioms nėra taikomas projektinis valdymas, todėl nėra skelbiami kvietimai ir pasirašomos sutartys.

Nors pastaraisiais metais socialinės išmokos ir senatvės pensijos Lietuvoje didėjo, mokesčių ir išmokų sistema neužtikrina pakankamo skurdo ir pajamų nelygybės sumažinimo. Turimi duomenys rodo, kad skurdo lygis Lietuvoje vis dar aukštesnis nei ES vidurkis (20,6% palyginti su 16,2% ES), o pajamų nelygybės atotrūkis siekė 6,32, palyginti su 4,72 ES. Dėl šios priežasties ypač svarbu efektyviai įgyvendinti visas NPP numatytas priemones, skirtas socialinei gerovei didinti ir skurdui mažinti. Ypač svarbus dėmesys turi būti skiriamas vėluojantiems NKL rodikliams, kurie tiesiogiai veikia ilgalaikį socialinės apsaugos efektyvumą: rodiklis 181 – „Įsigalioję atitinkamų minimalių pajamų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai“ ir rodiklis 183 – „Įsigaliojęs Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimas, kuriuo padidinama nedarbo socialinio draudimo sistemos aprėptis“. Atsižvelgiant į valstybės biudžeto finansines galimybes, turi būti įgyvendinti su EK suderinti veiksmai, kad šie rodikliai būtų pasiekti laiku ir būtų išvengta galimų EK finansinių korekcijų.

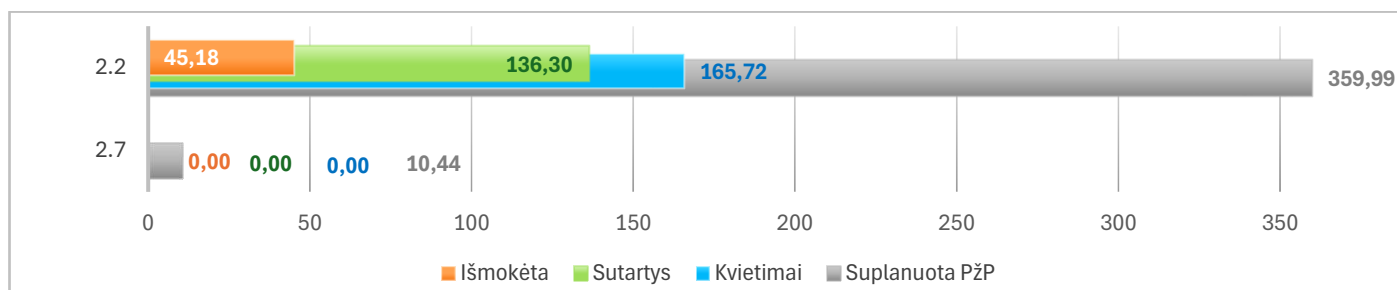
Socialinės sutelkties PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai
Patvirtintos priemonės	370,43	Suplanuota 45,82
Paskelbti kvietimai	165,75	Išmokėta 27,17
Sudarytos sutartys	136,60	
Investuota	45,18	

Socialinės sutelkties PP įgyvendinami 2 tikslo uždaviniai:

2.2. Didinti neįgaliųjų ir jų šeimų, senovo amžiaus žmonių bei kitų pažeidžiamų ir socialinėje atskirtyje esančių grupių gerovę;

2.7. Stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą.

PP įgyvendinimui suplanuota 15 priemonių, iš jų 12 priemonių patvirtinta ir didžiojoje daugumoje jų pradėtos investicijos. 10 patvirtintų priemonių įgyvendina 2.2 uždavinį ir 2 patvirtintos 2.7 uždavinio priemonės, kurios dar nepradėtos įgyvendinti. 2.7 uždavinio abiejų patvirtintų priemonių pagrindinis finansavimo šaltinis - Antrojo Šveicarijos įnašo finansinės paramos lėšos, priemonėje "Stiprinti ir plėtoti savanorišką veiklą" suplanuotos ir IP lėšos.

Taip pat didelė dalis šios PP siekių nukreipta regionams, ir nors informacija bus pateikta prie Regionų PP, pažymėtina, kad pradėjus įgyvendinti šias investicijas, bus atlieptas socialinės sutelkties poreikis.

2024 metais iš šiai PP suplanuotų biudžete lėšų buvo panaudota kiek daugiau nei pusė – 59 proc. Iš jų IP investicijos sudaro 71 proc.

Įgyvendinant 2.2 uždavinį, siekiama spręsti būsto prieinamumo problemą. ES lėšos yra nukreiptos į socialinio būsto plėtrą regionuose, siekiant užtikrinti teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas, taip didinti neįgaliųjų, kuriems reikalingas specialiai pritaikytas būstas, ir gausių šeimų, integraciją. Tačiau, investuojant ES lėšas minėtų tikslinių grupių būsto poreikis būtų patenkintas apie 45 proc. Tai rodo, kad būtina ieškoti papildomų, efektyvių priemonių socialinio būsto prieinamumo problemoms spręsti. 2023 m. EBPO pateikė Lietuvai rekomendacijas dėl būsto prieinamumo didinimo. Lietuvai sprendžiant kylančius būsto prieinamumo iššūkius, siūloma peržiūrėti patvirtintą būsto politiką ir jos finansavimo schemas, prioritetą teikiant būstų Lietuvoje kokybės gerinimui ir energinio efektyvumo užtikrinimui, paramos mažas pajamas gaunantiems ar socialiai pažeidžiamiems gyventojams stiprinimui ir paramos schemų, skirtų padėti jaunų šeimų nuosavo būsto įsigijimui, peržiūrai bei toliau nuosekliai dirbti siekiant formalizuoti būstų nuomos rinką per reguliacines ir mokesťines reformas. Atsižvelgiant į tai, šiuo metu yra pradėtas įgyvendinti AM inicijuotas Būsto prieinamumo didinimo galimybių vertinimas (vertinimo pabaiga – 2026 I ketv.), kuriame dalyvauja ir SADM.

Prie NPP 2.2 uždavinio įgyvendinimo taip pat prisideda ir dalis investicijų, kuriomis siekiama didinti paslaugų prieinamumą vaikams, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, įgyvendinant VGI tikslus. Vaikų iki 18 metų amžiaus skurdo rizikos lygis 2023 m. sudarė 17 proc., todėl būtina šalinti bet kokius iššūkius, ribojančius vaikų galimybes naudotis visomis savo teisėmis ir turėti vienodai stiprias starto gyvenime galimybes, ypatingą dėmesį skiriant labiausiai pažeidžiamoms vaikų grupėms. ES lėšomis planuojama finansuoti pagalbą vaikams su negalia ir (ar) raidos sutrikimais. Planuojama, kad 2500 tikslinės grupės asmenų gaus jiems reikalingas paslaugas. Dėl užtrukusio turinio išgryninimo proceso bei užsitęsusio veiklų derinimo su kitomis susijusiomis institucijomis, kvietimas, planuotas 2024 m. buvo perkeltas į 2025 m. pabaigą (kvietimo vertė - 44 mln. eurų ES lėšų).

Rekomenduojama SADM. Siekiant užtikrinti, kad planuojamos intervencijos kuo greičiau pasiektų jautrią tikslinę grupę, užtikrinti, kad finansuojamų veiklų turinys ir finansavimo sąlygos būtų parengti, bei VGI kvietimas paskelbtas ne vėliau kaip iki 2025 m. rugsejo 30 d.

Įtraukios darbo rinkos PP

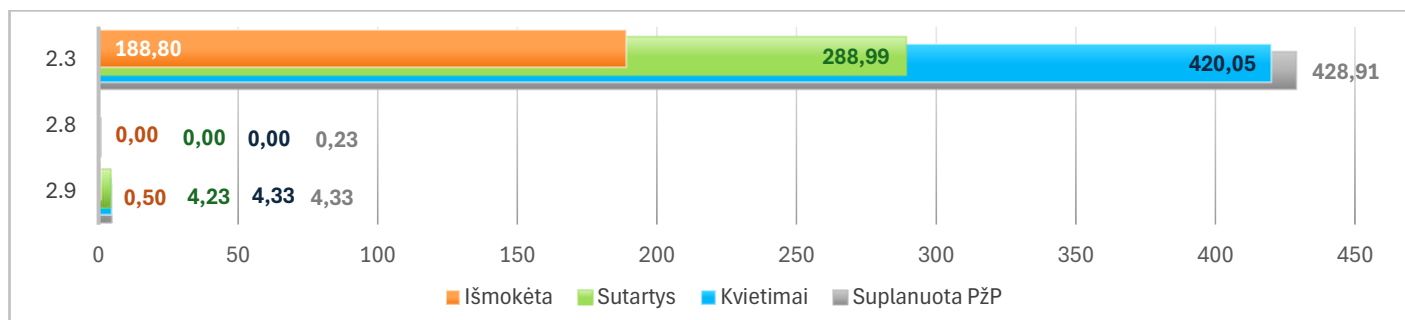
Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	433,47	Suplanuota	150,86
Paskelbti kvietimai	424,38	Išmokėta	144,67
Sudarytos sutartys	293,22		
Investuota	189,30		

Įtraukios darbo rinkos PP įgyvendinami 3 tikslo uždaviniai:

2.3. Didinti darbo ieškančių asmenų įsidarbinimo galimybes ir užimtumo rėmimo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą;

2.8. Skatinti verslo atsakomybę;

2.9. Stiprinti socialinį dialogą ir gerinti darbo vietų kokybę.

Iš 10 šiai PP įgyvendinimui suplanuotų priemonių patvirtintos 8, o dviejų suplanuotų priemonių atsisakyta. Didžiausia pažanga pasiekta įgyvendinant 2.3 uždavinio priemones, tuo tarpu 2.8 uždavinio priemonė patvirtinta, tačiau jos įgyvendinimas dar nepradėtas.

Siekiant įgyvendinti 2.3 uždavinio tikslus, 2024 m. paskelbti du kvietimai, kurių bendra vertė 40 mln. eurų. Pirmasis kvietimas buvo skirtas neįgalųjų užimtumo skatinimui, siekiant didinti profesinius, ugdyti bendruosius ir specialiuosius gebėjimus, atliepti neįgalųjų individualios pagalbos poreikius bei prisidėti prie skurdo ir atskirties mažinimo. Lietuvoje neįgalųjų užimtumo lygis 2023 m. siekė apie 29 %, kai bendras užimtumo lygis šalyje siekė 73,2 %, todėl šios investicijos padės pagerinti neįgalųjų integraciją į darbo rinką ir užtikrinti jiems daugiau galimybių sumažinti socialinę atskirtį. Antrasis kvietimas skirtas savarankiško užimtumo ir darbo vietų kūrimo skatinimui, remiant jaunos verslus padedant įsitvirtinti rinkoje. Finansuojamas subsidijų darbo užmokesčiui teikimas Verslumo skatinimo fondo paskolų gavėjams. Šiuo kvietimu planuojama, kad apie 400 labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines ir socialines įmones) gaus finansavimą.

Įgyvendinant užimtumo priemones kilo iššūkių susijusių su valstybės pagalbos taikymu. Audito institucija nustatė, kad įgyvendinant du IP lėšomis finansuojamus projektus, suteiktas finansavimas darbdaviams (įmonėms) iki 2024-07-01 nebuvo laikomas valstybės pagalba, o vėliau analogiškos veiklos jau buvo laikomos valstybės pagalba. Taip įvyko, nes dviejuose projektuose buvo nevienodai taikomas teisinis reglamentavimas toms pačioms užimtumo priemonėms. Ši situacija sukūrė potencialią riziką dėl netinkamų finansuoti išlaidų, siekiančių preliminarai apie 23,5 mln. eurų, įgyvendinant remiamo įdarbinimo ir įdarbinimo pagal pameistrystės darbo sutartį priemones. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, SADM turi imtis visų reikiamų veiksmų, siekiant spręsti identifikuotą problemą ir įgyvendinti Audito institucijos rekomendacijas.

Rekomenduojama SADM. Ne vėliau kaip iki 2025 m. birželio 30 d. parengti pranešimą ir pateikti jį Konkurencijos tarybai dėl kreipimosi į EK, siekiant gauti EK išvadą dėl valstybės pagalbos taikymo.

Energetikos PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai			
		Suplanuota	Išmokėta		
Patvirtintos priemonės	0,00				
Paskelbti kvietimai	0,00	Suplanuota	0,00		
Sudarytos sutartys	0,00	Išmokėta	0,00		
Investuota	0,00				

Energetikos PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.4. uždavinys: Mažinti gyventojų energetinį skurdą. Šiam uždaviniui įgyvendinti numatyta 1 priemonė, kuri dar nėra patvirtinta.

Energetinį skurdą sąlygoja brangūs energijos ištekliai, neefektyvus energijos vartojimas, santykinai žemasnis gyventojų pajamų lygis. Siekiant jį mažinti reikia sisteminių, integruotų socialinės, energetikos, aplinkos politikos sričių sprendimų. Šiuo metu su energetiniu skurdu susijusios temos yra aktyviai analizuojamos tarpinstitucinėje darbo grupėje, suburtoje parengti Socialinio klimato planą (reaguojant į būsimą apyvartinių taršos leidimų poveikį namų ūkiams ir mikroįmonėms).

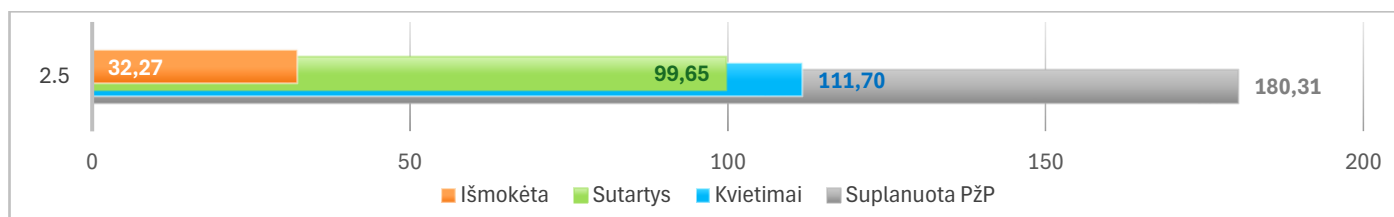
Rekomenduojama AM, EM ir SADM. Pakartotinai rekomenduojame šioms ministerijoms iki 2025 m. II ketvirčio pab. aiškiai identifikuoti tikslią grupę ir išsiginčinti jos poreikius, bei pasiūlyti nuolatinės energijos nepritekliaus stebėsenos modelį tiek nacionaliniu, tiek savivaldybių lygmeniu.

Šeimos politikos stiprinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	180,31	Suplanuota	16,65
Paskelbti kvietimai	111,70	Išmokėta	15,49
Sudarytos sutartys	99,65		
Investuota	32,27		

Šeimos politikos stiprinimo PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.5. uždavinys: Gerinti aplinką šeimai, siekiant didinti gimstamumą ir gyvenimo kokybę bei sudaryti sąlygas derinti darbo ir šeiminius įsipareigojimus.

Iš suplanuotų 9 priemonių patvirtintos 8. Priemonė „Padidinti nemokamo mokinių maitinimo prieinamumą ir paramą mokinio reikmenims įsigyti“ dėl riboto finansavimo nebebus įgyvendinama. Trijų priemonių įgyvendinimas ir investicijos jau pradėtos.

Įgyvendinant 2.5 uždavinį, numatoma spręsti krizinių situacijų šeimose valdymo problemą, kad šeimos operatyviai sulauktų reikiamos pagalbos. ES investicijos bus nukreiptos į paslaugų prieinamumo didinimą vaikams, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, įgyvendinant VGI tikslus. Vaikų iki 18 metų amžiaus skurdo rizikos lygis 2023 m. sudarė 17 proc., todėl būtina šalinti bet kokius iššūkius, ribojančius vaikų galimybes naudotis visomis savo teisėmis ir turėti vienodai stiprias starto gyvenime galimybes, ypatingą dėmesį skiriant labiausiai pažeidžiamoms vaikų grupėms. ES lėšomis planuojama finansuoti: pagalbą vaikams, (galimai) patyrusiems seksualinį smurtą, kompleksinę pagalbą vaikams, turintiems elgesio problemų, ir pagalbą psichotrauminius įvykius patyrusiems vaikams, globojamiems šeimyniniuose namuose, taip pat pagalbą vaikams, pasižymintiems aukštos rizikos elgesiu, įskaitant seksualizuotą. Planuojama, kad apie 3000 tikslinės grupės asmenų gaus jiems reikalingas paslaugas. Dėl užsitęsusio turinio išgryninimo proceso ir veiklų derinimo su kitomis institucijomis, trys kvietimai VGI įgyvendinti, planuoti 2024 m. buvo perkelti į 2025 m. (bendra kvietimų vertė - 16 mln. eurų ES lėšų).

Rekomenduojama SADM. Siekiant užtikrinti, kad planuojamos intervencijos kuo greičiau pasiektų tikslią grupę, parengti finansuojamų veiklų turinį ir finansavimo sąlygas, bei paskelbti visus tris VGI kvietimus ne vėliau kaip iki 2025 m. III ketvirčio pabaigos.

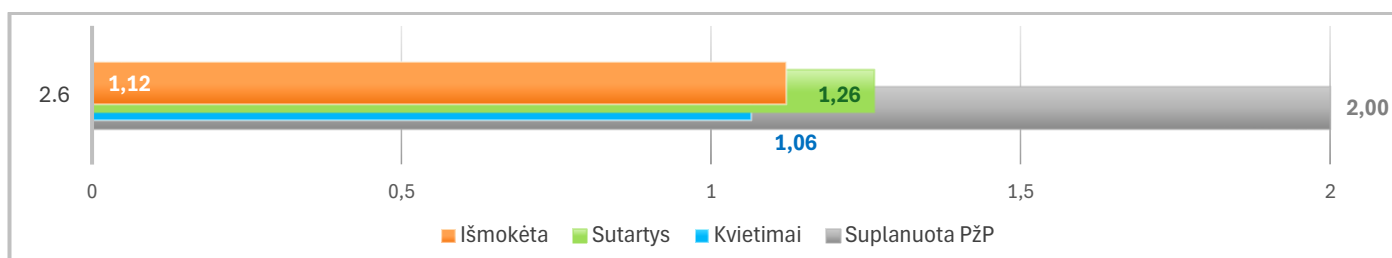
Siekiant spręsti įsisenėjusias problemas ir įveikti naujai kylančius iššūkius socialinėje, sveikatos ir švietimo srityse, svarbų vaidmenį atlieka socialinės inovacijos. ES lėšomis planuojama finansuoti socialinių inovacijų kūrimą ir išbandymą. Tikimasi gauti 80 pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas. Dėl ilgai trunkančio turinio išgryninimo proceso, kvietimas socialinėms inovacijoms finansuoti iš 2024 m. buvo perkeltas į 2025 m. pabaigą (kvietimo vertė - 24 mln. eurų ES lėšų).

Rekomenduojama SADM. Siekiant užtikrinti efektyvų socialinių inovacijų diegimą, parengti finansuojamų veiklų turinį, suderinti jį su SAM ir ŠMSM ir paskelbti kvietimą ne vėliau kaip iki 2025 m. III ketvirčio pabaigos.

Neįgaliesiems tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	2,00	Suplanuota	0,56
Paskelbti kvietimai	1,06	Išmokėta	0,48
Sudarytos sutartys	1,26		
Investuota	1,12		

Neįgaliesiems tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.6. uždavinys: Plėtoti neįgaliesiems tinkamą aplinką visose gyvenimo srityse. Uždavinio įgyvendinimui numatytos 3 priemonės yra patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti, jos finansuojamos VB lėšomis.

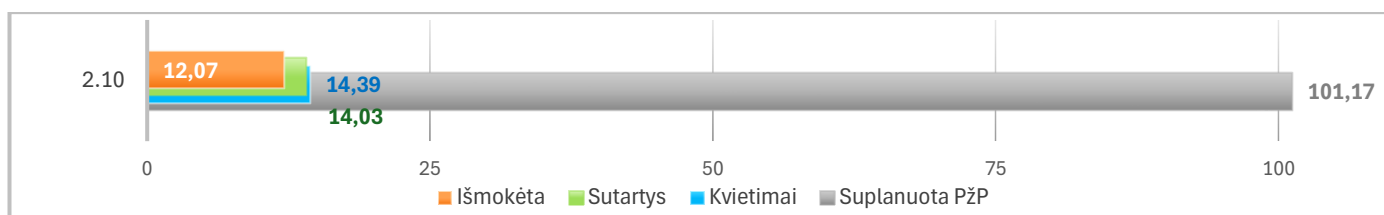
Priemonės buvo įgyvendintos siekiant užtikrinti fizinės ir informacinės infrastruktūros prieinamumą neįgaliesiems, taip pat skatinti paslaugų ir prekių pritaikymą jų poreikiams. Įgyvendinant šias priemones, buvo organizuoti mokymai įvairiuose regionuose, konsultacijos ir informavimo kampanijos, kurių tikslas – pagerinti visuomenės ir specialistų žinias apie negalią turinčių asmenų poreikius, bei užtikrinti informacinės infrastruktūros ir informacijos pritaikymą neįgaliųjų poreikiams prieinamumą įvairiose srityse.

Buvo parengti metodiniai dokumentai, sukurti įvairių skaitmeninių sprendimų, kurie užtikrino tinkamą informacijos prieinamumą negalią turintiems asmenims. Visa tai prisidėjo prie ES direktyvų, reglamentuojančių paslaugų ir prekių prieinamumą negalią turintiems asmenims, įgyvendinimo.

Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	101,17	Suplanuota	11,80
Paskelbti kvietimai	14,39	Išmokėta	10,12
Sudarytos sutartys	14,03		
Investuota	12,07		

Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.10. uždavinys: Skatinti sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veiklas ir stiprinti psichologinį (emocinį) visuomenės atsparumą. Abi uždavinio įgyvendinimui numatytos priemonės yra patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti (trečioji priemonė yra regioninė, todėl pateikiama prie 7 tikslo). Pagrindinis priemonių finansavimo šaltinis yra VB lėšos, taip pat, kiek mažiau nei trečdalį finansavimo sudaro IP.

2024 m. stiprinant gyventojų psichikos sveikatą bei plėtojant psichoaktyviųjų medžiagų ir kitų priklausomybę sukeliančių veiksmų kontrolę ir vartojimo prevenciją, buvo pradėti įgyvendinti psichikos sveikatos raštingumo didinimo ir stigmatizavimo mažinimo, savižudybių, ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo priemonių taikymo jaunimo pasilinksminimo vietose, ypač naktiniuose klubuose, baruose ir pan., projektai, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ankstyvosios intervencijos programos, bei pradėta socialinė informacinė kampanija užkrečiamųjų ligų prevencijai.

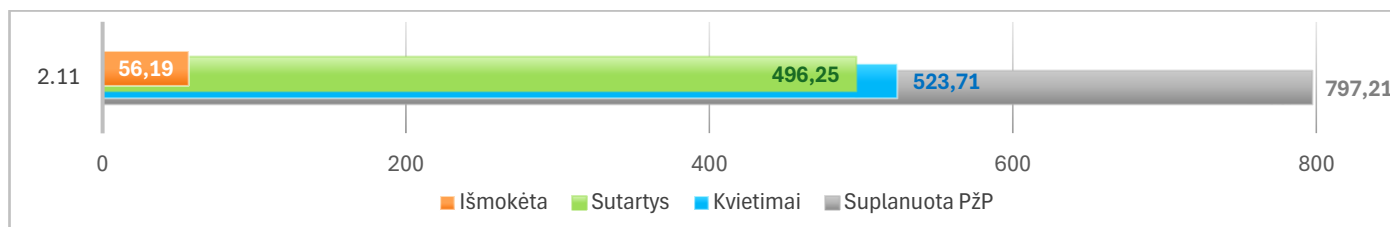
Įgyvendinant VGI tikslus, 2024 m. pradėti rengti šios iniciatyvos įgyvendinimo sveikatos srityje planavimo dokumentai. Kadangi VGI investicijos įgyvendinamos pagal trijų ministerijų (SADM, SAM ir ŠMSM) plėtros programas, veiklų išgryninimas, aprėpties nustatymas ir tarpusavio sinergijos užtikrinimas užtruko ilgiau nei planuota. SAM investicijos skiriamos su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusių psichikos ir elgesio sutrikimų ar sunkumų turinčių vaikų gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos paslaugų plėtrai, taip pat paslaugų vaikams, turintiems raidos sutrikimų ir (ar) kuriems nustatytas neįgalumo lygis dėl psichikos ar elgesio sutrikimų, plėtrai bei bendruomeninės emocinės paramos ir ankstyvojo psichikos ir elgesio sutrikimų atpažinimo paslaugoms vaikams ir paaugliams. Šiomis investicijomis kuriamas mokslo įrodymais grįstų kompleksinių nuoseklių psichosocialinių ir (ar) psichoterapinių, pagal individualų poreikį pritaikytų paslaugų vaikui ir vaiko artimiesiems (tėvams, broliams, seserims, globėjams ir kt.) paketas, skirtas mažinti su vaiko priežiūra susijusius neigiamus psichologinius veiksnius (stresą, įtampą ir kt.) ir gerinti šeimų gyvenimo kokybę. Dėl užsitęsusio pasirengimo proceso trys SAM kvietimai buvo perkelti iš 2024 m. į 2025 m.

Rekomenduojama SAM. Siekiant užtikrinti, kad planuojamos VGI intervencijos kuo greičiau pasiektų tikslines grupes, paskelbti visus tris kvietimus ne vėliau kaip iki 2025 m. III ketvirčio pabaigos.

Sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	797,21	Suplanuota	145,84
Paskelbti kvietimai	523,71	Išmokėta	46,48
Sudarytos sutartys	496,25		
Investuota	56,19		

Sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo PP įgyvendinamas 2 tikslo **2.11.** uždavinys: Didinti kokybiškų ir inovatyvių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir sveikatos atsparumą grėsmėms.

Šios PP investicijų veiklos apima įvairias sveikatos priežiūros sritis, todėl planavimo dokumentų rengimas, kvietimų paskelbimas ir sutarčių pasirašymas užtrunka ilgiau. NKL subsidijos lėšoms investuoti visi kvietimai jau paskelbti, ir 98 proc. NKL sutarčių yra pasirašyta. 2021-2027 m. IP kvietimai šioje PP sudaro 84 proc., tačiau pasirašytos sutartys tik 45 proc. nuo suplanuotų PŽP lėšų.

Šiai PP 2024 metų biudžete buvo numatyta 145,84 mln. eurų, o išmokėta 31,8 proc. (46,48 mln. eurų). Iš jų tiek NKL subsidijos, tiek IP išmokėjimai tesiekia po 31 proc. suplanuotų lėšų.

2024 m. paskelbti kvietimai ir pradėtos įgyvendinti investicijos, užtikrinančios sveikatos sistemos reformos įgyvendinimą: sveikatos centrų veiklos modelio diegimas, sveikatos specialistų rengimas,

pritraukimas bei pasiūlos užtikrinimas, bei skubios telemedicinos paslaugų diegimas. Šiuolaikiškų, integruotų ir į bendruomenę orientuotų savivaldybių sveikatos centrų, teikiančių bazines asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybių gyventojams plėtojimas sukurs prielaidas sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo didinimui sutrumpinant laukimo eiles, gerinant teikiamų paslaugų kokybę.

Įgyvendinant plėtos programos priemones, išryškėjo šie iššūkiai:

1. Įgyvendinant infekcinių ligų klasterio kompetencijos centrų modernizavimo projektus, susidurta su rangos darbų išbrangimu - įgyvendinant projektų viešuosius rangos darbų paslaugų pirkimus paaiškėjo, kad realios paslaugų kainos yra gerokai didesnės nei planuota. Dėl didelės projektų apimties kyla rizika nebaigti projektų laiku, o tai gali turėti lemiamos įtakos NKL plano rodiklių pasiekimui. Tokie projektai yra ypač svarbūs, nes sprendžia ypač svarbią pavojingų infekcinių ligų gydymui tinkamos infrastruktūros trūkumo problemą. NKL investicijų dėka 5 didžiuosiuose Lietuvos miestuose modernizuojami arba plečiami infekcinių ligų klasterio kompetencijų centrai, kurie užtikrins prieinamas ir saugias infekcinių ligų diagnostikos bei gydymo paslaugas gyventojams, taip pat saugias darbo sąlygas personalui ekstremalių situacijų, epidemijų ir pandemijų bei įprastu metu.

2. Didelis skaičius stambių e-sveikatos projektų, kurių neįmanoma įgyvendinti NKL plane numatytais terminais, todėl būtina ieškoti kitų sprendimų įgyvendinti projektus. E-sveikatos projektų įgyvendinimo terminus taip pat ilgina viešuosius pirkimus laimėjusių galimų paslaugos teikėjų patikra ir sandorio su jais tinkamumo patvirtinimas Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijoje.

Siekiant rasti sprendimus įvardintoms problemoms, inicijuoti IP ir NKL plano keitimai, t. y. trys rizikingiausi e-sveikatos projektai iškeliami iš NKL plano ir finansuojami IP lėšomis. Taip pat siūloma e-sveikatos projektų sąskaita sutaupyta NKL lėšas nukreipti infekcinių ligų klasterio kompetencijos centrų modernizavimo projektams įgyvendinti pilna apimtimi.

3. Siekiant užtikrinti tinkamą ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo ir finansavimo modelį, ilgai užtrunka investicijų į ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą derinimas su SADM.

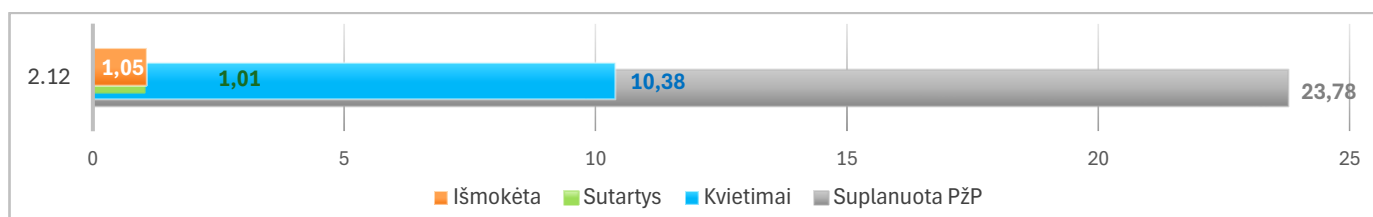
Rekomenduojama SAM ir SADM. Iki 2025 m. II ketvirčio pabaigos patvirtinti teisės aktą, reglamentuojantį ilgalaikės priežiūros paslaugų (slaugos ir globos) teikimo ir finansavimo modelį.

Rekomenduojama Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijai. Teikti prioritetą NKL lėšomis finansuojamų projektų viešuosius pirkimus laimėjusių galimų paslaugos teikėjų patikrai ir sandorio su jais tinkamumo patvirtinimui.

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtos ir žuvininkystės PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	15,38	Suplanuota	1,68
Paskelbti kvietimai	10,38	Išmokėta	0,98
Sudarytos sutartys	0,74		
Investuota	1,05		

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtos ir žuvininkystės PP įgyvendinamas 2 tikslo 2.12. uždavinys: Didinti vietos maisto produktų pasiūlą ir plėtoti veiksmingą jų trumpųjų tiekimo grandinių sistemą. Abi šio uždavinio priemonės patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti.

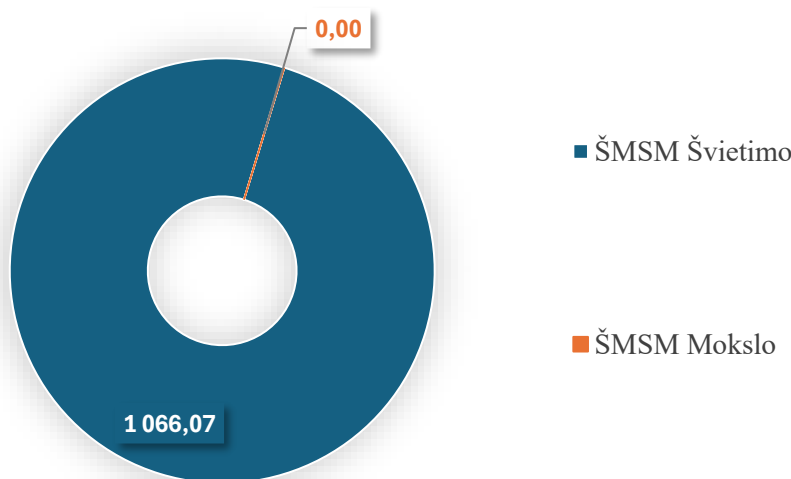

2024 metų biudžete šiai PP buvo suplanuota 1,68 mln. eurų ir daugiau nei pusė - 59 proc., (0,98 mln. eurų) buvo investuota.

Uždavinio rezultatai matuojami rodikliu, susijusiu su ūkių, kurie tiesiogiai vartotojams parduoda daugiau kaip 50 proc. savo produkcijos, skaičiumi. Paskutiniai duomenys atskleidžia, kad ūkių, kurie tiesiogiai vartotojams parduoda produkciją sumažėjo apie 40 proc. (lyginant 2016 ir 2020 m.), nurodomos ūkių stambėjimo, perėjimo prie netiesioginių pardavimų vartotojams tendencijos. Ypatingai svarbu bus situacijos aktualizavimas (dėl skaičiavimo metodikos, rezultatai vertinami kas 4 m.), siekiant įvertinti giluminės rodiklio mažėjimo priežastis.

Susijusia priemone siekiama remti bendradarbiavimą, kuriant ir plėtojant trumpąsias žemės ūkio ir maisto tiekimo grandines (paskelbtas kvietimas už 5 mln. eurų, gautos 5 paraiškos už 725,6 tūkst. eurų), bei ekologinės akvakultūros produkcijos gamybą (paskelbta kvietimų už 4,2 mln. eurų, pasirašyta sutarčių už 896,2 tūkst. eurų).

3 TIKSLAS. Didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą, siekiant atitikties asmens ir visuomenės poreikiams

8 pav. Ministerijų PP 3 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Švietimo PP

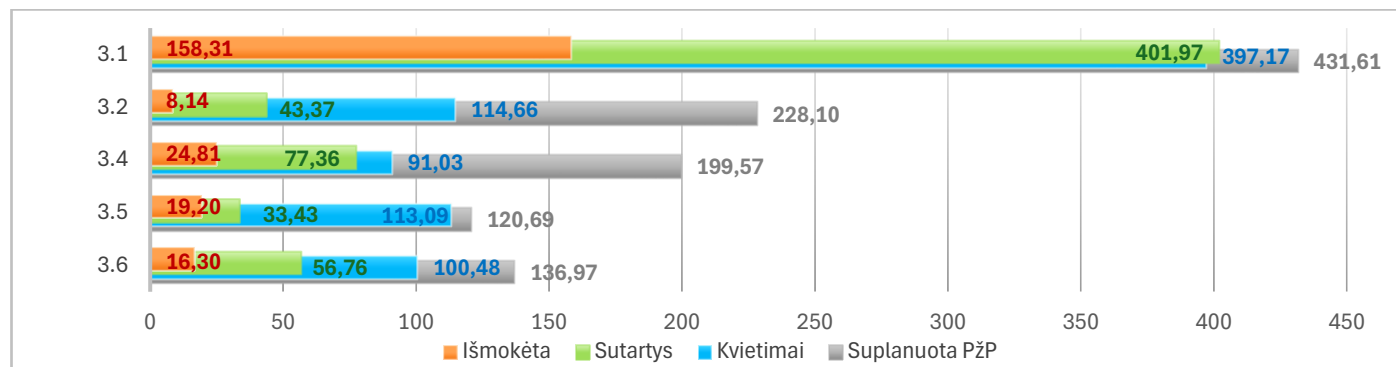
Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	1 116,94	Suplanuota	166,07
Paskelbti kvietimai	816,44	Išmokėta	158,83
Sudarytos sutartys	612,90		
Investuota	226,76		

Švietimo PP įgyvendinami trečio tikslo uždaviniai:

- 3.1. Pagerinti ugdymosi rezultatus ir sumažinti jų atotrūkį;
- 3.2. Didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui;
- 3.3. Pritaikyti švietimo sistemą sklandžiai reemigravusių Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir atvykusių užsieniečių integracijai bei gerinti besimokančiųjų judumo sąlygas;
- 3.4. Gerinti atitiktį tarp švietimo sistemoje įgyjamų ir darbo rinkoje bei prisitaikyti kintančioje aplinkoje reikalingų kompetencijų;

3.5. Įdiegti efektyvią ir veiksmingą suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemą, siekiant asmens gebėjimų ir kvalifikacijos darnos su asmens, darbo rinkos ir aplinkos poreikiais;

3.6. Sustiprinti pedagogo profesijos patrauklumą, sukurti veiksmingą jų rengimo ir kompetencijų tobulinimo sistemą.

Visos Švietimo PP uždavinius įgyvendinančios priemonės patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti. 3.3 uždavinys įgyvendinamas integruotai kitų uždavinių priemonėmis.

ŠMSM sėkmingai pradeda įgyvendinti jai priskirtus švietimo srities uždavinius – sudaryta sutarčių už 54,9 proc. šiems uždaviniams įgyvendinti suplanuotų lėšų.

Didinant švietimo įtrauktį ir veiksmingumą 2024 metais paskelbta 94 proc. suplanuotų kvietimų, kurių vertė siekia 147,5 mln. eurų. Vis tik, siekiant efektyvių ir kokybiškų intervencijų mokymosi visą gyvenimą srityje įgyvendinimo, būtina stiprinti vieno langelio principu veikiančioje platformoje kursuok.lt, kuriai skirta 66 mln. eurų ES lėšų, skelbiamų mokymosi programų kokybę bei jų atitiktį darbo rinkos poreikiams, taip pat užtikrinti, jog programų kainos atitiktų mokymų rinkoje esančių programų kainas (vertinama, jog kai kuriais atvejais kursuok.lt skelbiamų programų kainos buvo didesnės nei panašių mokymų kainos perkant juos rinkos sąlygomis). Be to, yra ir techninių problemų – sistema neužtikrina galimybių vienu metu aptarnauti didelio naudotojų skaičiaus. Šios problemos kelia visuomenės nepasitikėjimą dėl ES lėšų panaudojimo skaidrumo ir efektyvumo.

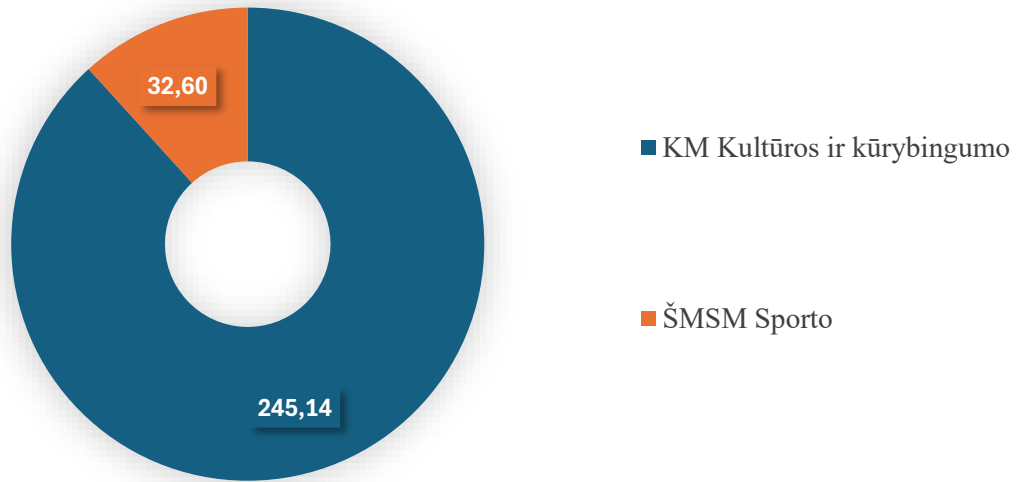
Rekomenduojama ŠMSM. Iki 2025 m. spalio 1 d. nustatyti programų turiniui ir mokymo teikėjams tokius kokybinius kriterijus, kurie užtikrintų, kad mokymų dalyviai galėtų rinktis tik kokybiškas ir darbo rinkai aktualias programas ir taip garantuoti tinkamą NKL plano rodiklio „18–65 m. amžiaus asmenys, naudodamiesi bendra MVG sistema, turi užbaigti užtikrintos kokybės mokymus“ pasiekimą bei užtikrinti, kad būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principo. Iki šios rekomendacijos įgyvendinimo sistemos kursuok.lt nepildyti nauja finansavimo suma.

Mokslo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai			
		Suplanuota	Išmokėta		
Patvirtintos priemonės	0,00	0,00	0,00		
Paskelbti kvietimai	0,00				
Sudarytos sutartys	0,00				
Investuota	0,00				

Mokslo PP įgyvendinamas vienas 3 tikslo uždavinys: 3.7. Plėtoti mokslu grįstas studijas, geriau panaudojant laisvųjų mokslinių tyrimų potencialą, ir prisidėti prie Lietuvai ir pasauliui aktualių iššūkių sprendimo. Uždavinys įgyvendinamas integruotai 1.1. – 1.3. uždavinius įgyvendinančiomis priemonėmis.

4 TIKSLAS. Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą

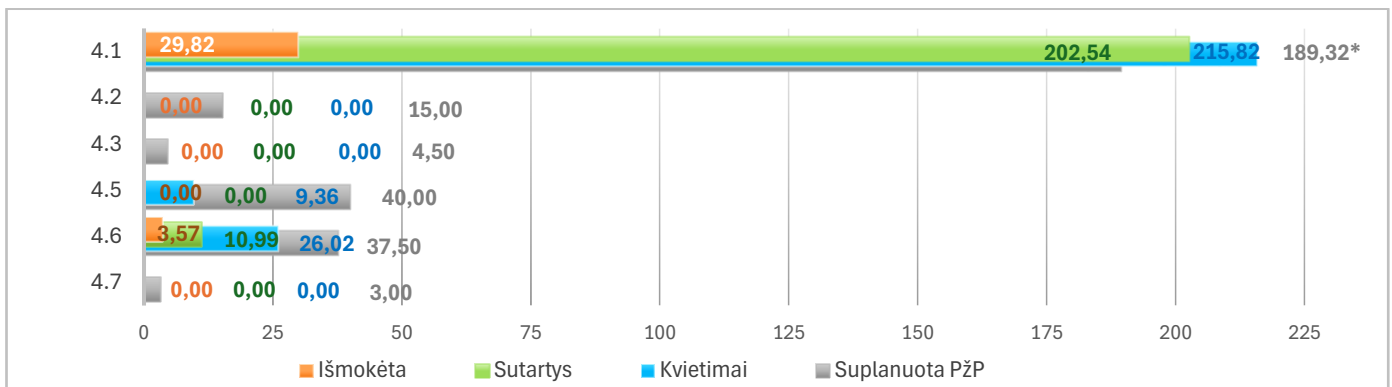
9 pav. Ministerijų PP4 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Kultūros ir kūrybingumo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai				
Patvirtintos priemonės	289,32	<table border="1"> <tr> <td>Suplanuota</td> <td>43,81</td> </tr> <tr> <td>Išmokėta</td> <td>27,63</td> </tr> </table>	Suplanuota	43,81	Išmokėta	27,63
Suplanuota	43,81					
Išmokėta	27,63					
Paskelbti kvietimai	251,20					
Sudarytos sutartys	213,54					
Investuota	33,40					

Kultūros ir kūrybingumo PP įgyvendinami 4 tikslo uždaviniai:

- 4.1. Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros;
- 4.2. Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje;
- 4.3. Skatinti visapusišką tautinių mažumų integraciją;
- 4.5. Stiprinti istorinės atminties aktualizavimą visuomenėje;
- 4.6. Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams;
- 4.7. Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste.

* PŽP „Aukštos meninės vertės, įvairaus ir įtraukaus kultūros turinio prieinamumo didinimas“ paskelbta kvietimų ir pasirašyta sutarčių už didesnę sumą, nei numatyta, kadangi į priemonę įtraukta veikla „Nacionalinė koncertų salė“, kurios kvietimai ir sutartys pasirašyti pilna apimtimi, o pats projektas įgyvendinamas etapais.

Visos uždaviniai įgyvendinti numatytos 9 priemonės yra patvirtintos, tačiau trijų uždavinių įgyvendinimas dar nepradėtas.

Iš 9 patvirtintų priemonių penkiose vyksta kvietimų skelbimas, sutarčių pasirašymas.

Įgyvendinant 4.5 uždavinį siekiama spręsti KM šioje PP įvardintą problemą, kad istorinės atminties pristatymas per kultūros paslaugas neskatina visuomenės susidomėjimo ir įsitraukimo. 2024 m. paskelbtas kvietimas veiklai, kuria bus siekiama atnaujinti muziejų ekspozicijas taip formuojant istorinę savimone, skatinti visuomenę dalyvauti pažinimo procese, bei panaudoti nematerialių kultūros paveldą istorinės atminties temoms komunikuoti ir gyvatai tradicijai puoselėti.

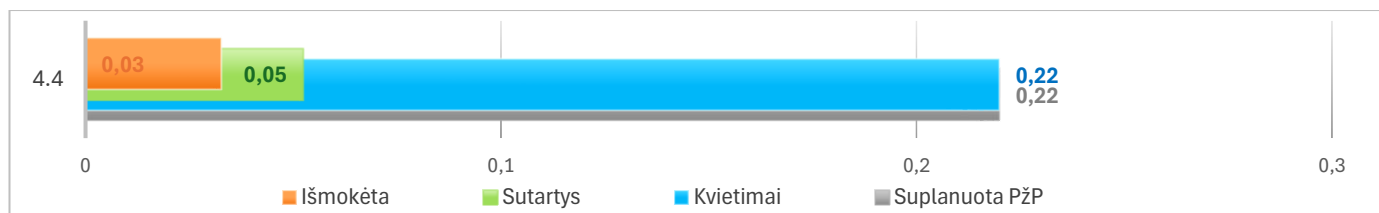
Įgyvendinant 4.6 uždavinį, sprendžiama kultūros paveldo, kaip unikalių išteklių nepakankamo panaudojimo problema. Kultūros paveldas nėra efektyviai naudojamas kuriant pridėtinę vertę šalies ekonomikai ir stiprinant tautinę tapatybę. ES lėšomis pavyksta patenkinti tik apie 15 – 20 procentų poreikio kultūros paveldo srityje, todėl kyla iššūkių dėl nepakankamo finansavimo kultūros paveldo objektų išsaugojimui ir priežiūrai. Dėl šios priežasties būtina užtikrinti, kad sutvarkyti kultūros paveldo objektai būtų tinkamai įveiklinami – skatinti didesnę lankytojų srautą, didinti jų žinomumą ir prieinamumą visuomenei. Todėl svarbu ieškoti alternatyvių kultūros paveldo objektų savifinansavimo galimybių, siekiant jų išlaikymo ir priežiūros, pavyzdžiui, kurti finansines priemones iš grįžtančių lėšų.

Rekomenduojama KM. Iki 2025 m. rugsėjo 30 d. įvertinti poreikį atlikti kultūros paveldo įveiklinimo ir savifinansavimo galimybių vertinimą, kuris padėtų rasti alternatyvius ir efektyvius kultūros paveldo objektų finansavimo būdus, užtikrinant jų ilgalaikį prieinamumą ir tvarų išlaikymą.

Sporto PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	0,22	Suplanuota	0,01
Paskelbti kvietimai	0,22	Išmokėta	0,01
Sudarytos sutartys	0,05		
Investuota	0,03		

Sporto PP įgyvendinamas 4 tikslo 4.4. uždavinys: Siekti gausinti aukščiausius Lietuvos sporto pasiekimus. Patvirtinta ir pradėta įgyvendinti viena iš dviejų numatytų šio uždavinio priemonių.

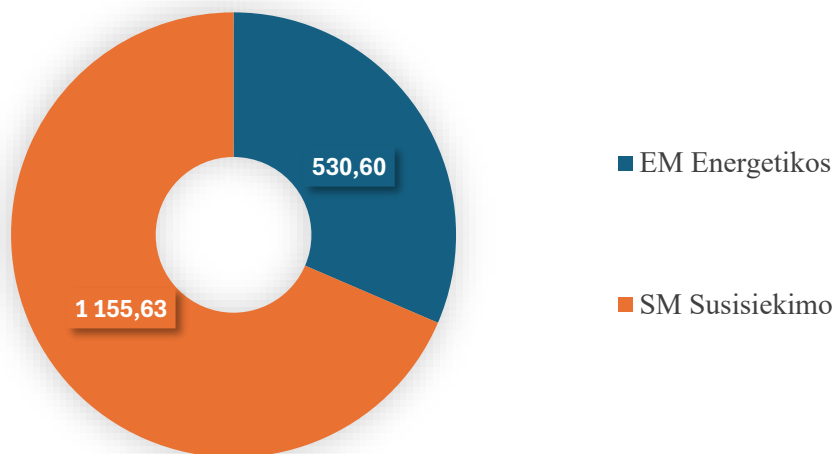

Nors Sporto PP patvirtinta dar 2022 m., iki šiol nėra parengtas šią PP įgyvendinančios sporto sistemos nuo pagrindų iki aukšto meistriskumo tobulinimo pažangos priemonės aprašas.

NPP ataskaitoje už 2023 m. buvo pateikta rekomendacija iki 2024 m. rugsėjo 30 d. parengti ir suderinti su FM šios PŽP aprašą bei pradėti suplanuotų veiklų įgyvendinimą, tačiau iki 2024 m. pabaigos tai nebuvo įgyvendinta. Delsimą lėmė ŠMSM neapsisprendimas dėl pažangos priemonės „Patobulinti sporto sistemą nuo pagrindų iki aukšto meistriskumo“ veiklų, susijusių su medicinos paslaugomis sportininkams, dėl ko PŽP aprašo rengimas užtruko ilgiau nei 2 metus.

Rekomenduojama ŠMSM. Parengti pažangos priemonės „Patobulinti sporto sistemą nuo pagrindų iki aukšto meistriskumo“ aprašą bei pradėti suplanuotų veiklų įgyvendinimą ne vėliau kaip iki 2025 m. birželio 30 d.

5 TIKSLAS. Gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį sujungiamumą

10 pav. Ministerijų PP 5 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Energetikos PP

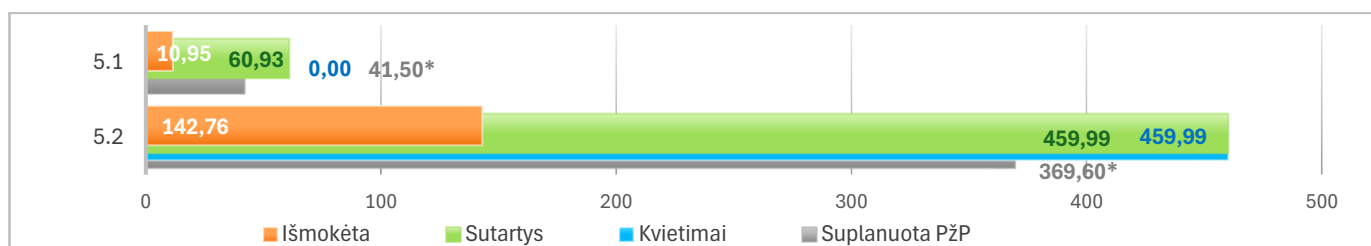
Skiriamas finansavimas:	mln. eurų
Patvirtintos priemonės	411,10
Paskelbti kvietimai	459,99
Sudarytos sutartys	520,93
Investuota	153,71

2024 metų asignavimai	
Suplanuota	71,98
Išmokėta	71,60

Energetikos PP įgyvendinami 5 tikslo uždaviniai:

5.1. Integruoti Lietuvos gamtinių dujų rinką į bendrą ES dujų rinką;

5.2. Sujungti Lietuvos elektros energetikos sistemą su kontinentinės Europos elektros energetikos sistema darbu sinchroniniu režimu.

* Numatytos PžP lėšos mažesnės nei paskelbta kvietimų ar pasirašyta sutarčių. Rengiant priemonės aprašą nuspręsta nurodyti tik tą projekto įgyvendinimo sumą, kuri dar liko išmokėti, t. y. neįtraukiant iki aprašo patvirtinimo suplanuotų lėšų. Tuo tarpu kvietimuose ir sutartyse buvo nurodyti bendrai suplanuoti projekto kaštai – tiek jau išmokėtos, tiek dar mokėtinos sumos.

Uždavinių įgyvendinimui numatytos dvi priemonės patvirtintos. Dėka priemonės „Įgyvendinti Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektą“ sėkminga sinchronizacija su kontinentinės Europos zona ir atsijungimas nuo rusiškos elektros sistemos įvyko 2025 m. vasario 9 dieną, prisidėjęs prie energetinio saugumo regione.

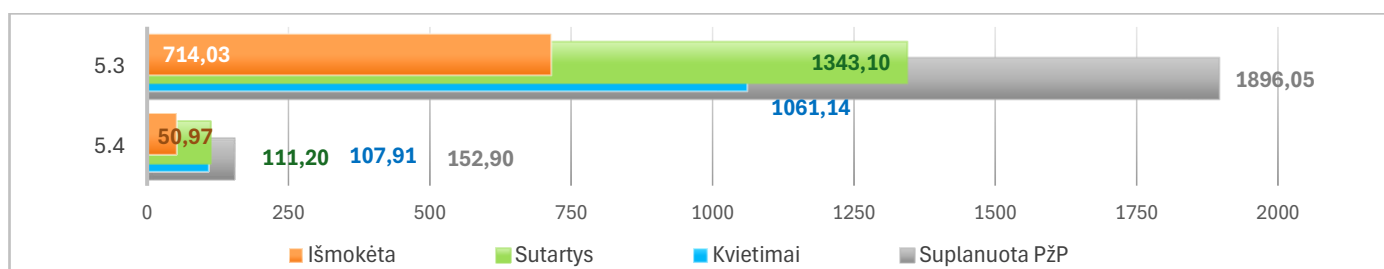
Susisiekimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	2 048,95	Suplanuota	602,07
Paskelbti kvietimai	1 169,05	Išmokėta	529,42
Sudarytos sutartys	1 454,30		
Investuota	765,00		

Susisiekimo PP įgyvendinami 5 tikslo uždaviniai:

5.3. Gerinti transporto junglumą šalies viduje, su ES valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis, užtikrinti eismo saugumą;

5.4. Gerinti skaitmeninį junglumą ir didinti susisiekimo infrastruktūros panaudojimo efektyvumą bei sektoriaus kuriamą vertę.

Iš 8 suplanuotų šios PP priemonių, dviejų numatyta atsisakyti. Likusios priemonės finansuojamos VB, IP, NKL ir EITP lėšomis. IP pasirašytos sutartys sudaro 40 proc. nuo suplanuotų IP lėšų, NKL subsidijos sutartys siekia – 90 proc., o EITP – vos 17 proc.

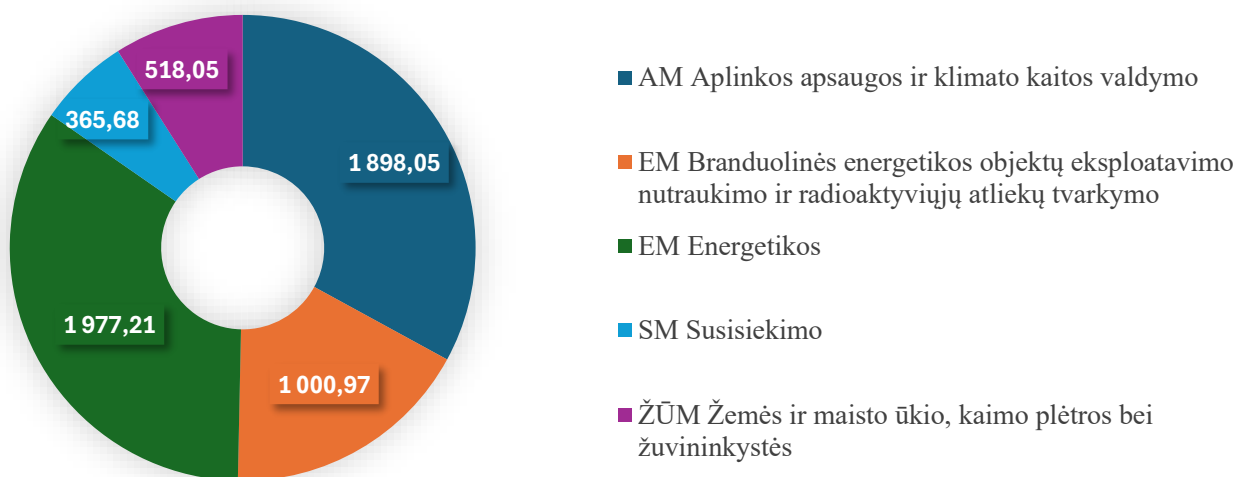
Šiuo metu patvirtinta tik dalinė 5.3 uždavinio pažangos priemonė „Gerinti susisiekimą geležinkelių transportu“. Nepatvirtinta pilnos apimties pažangos priemonė ir neparengtos finansavimo sąlygos stabdo investicijas geležinkelių srityje, nors tinkamumo laikotarpis yra prasidėjęs. Labiausiai dėl užsitęsusių dokumentų rengimo vėluoja IP lėšomis finansuojamas (47 mln. eurų) geležinkelių infrastruktūros modernizavimo kvietimas, skirtas peronų rekonstravimui ir jų pritaikymui vienaalygei prieigai. Projekto „Geležinkelių jungties „Rail Baltica“ plėtra“ veiklų finansavimas iki 2030 metų, kurių poreikis viršija 5,65 mlrd. eurų, yra didelis iššūkis. SM turi svarstyti projekto „Rail Baltica“ optimizavimo sprendimus, kuriuos išnagrinęjus ir įvertinus būtų galima tikėtis panašaus efekto pigesnėmis investicijomis ir, atitinkamai, didesnės projekto ekonominės naudos bei įvertinti realias projekto vykdytojo skolinimosi ar finansavimo iš valstybės biudžeto galimybes ir rizikas, kad skirti lėšų iš valstybės biudžeto nacionaliniam prisidėjimui užtikrinti prognozuojamu intensyvumu nebus galimybių. Atsisakyti kitų šiuo metu nebūtinų investicijų geležinkelių sektoriuje, tas lėšas nukreipiant projekto „Rail Baltica“ įgyvendinimui. SM užtikrinti geresnę projekto „Rail Baltica“ įgyvendinimo priežiūrą, siekiant mažinti vėlavimus ir dėl to kylančius projekto pabrangimus. Atkreiptinas dėmesys, kad iki šiol SM nustatyta tvarka nėra patvirtinusi atitinkamos pažangos priemonės, kurioje būtų suplanuoti vykdyti visi projekto „Rail Baltica“ etapai, nėra kompleksinių sprendimų dėl šio projekto įgyvendinimo ir finansavimo galimybių, atsižvelgiant į indikuotą ženklų šio projekto pabrangimą.

Rekomenduojama SM. Iki liepos 30 d. pateikti FM planą, kaip SM užtikrins geresnę projekto „Rail Baltica“ įgyvendinimo priežiūrą, siekiant mažinti vėlavimus ir dėl to kylančius projekto pabrangimus.

Kyla rizika nepasiekti IP rodiklio „Kitų (ne TEN-T) kelių projektavimas ir statyba“ (60,67 km), kuriam suplanuota 52,96 mln. eurų IP lėšų. Nors susijusi pažangos priemonė buvo patvirtinta viena pirmųjų 2022 m., šiuo metu nėra sutartis pasirašyta. 2024 m. planuota tarpinė rodiklio reikšmė (15,23 km) nepasiekta, o dabartinis progresas yra 0 km. SM turėtų skirti daugiau dėmesio kitų (ne TEN-T) kelių projektavimui ir statybai, kad iki 2029 m. būtų pasiekta galutinė rodiklio reikšmė – 60,67 km.

Rekomenduojama SM. Siekiant spartinti investicijas kelių (ne TEN-T) infrastruktūrai, iki 2025 m. rugsėjo 30 d. pasirašyti 2024 m. planuotas, bet nepasirašytas sutartis tarpinei rodiklio reikšmei 15,23 km pasiekti ir imtis aktyvių veiksmų, kad iki 2029 m. rodiklio reikšmė būtų pasiekta pilna apimtimi.

6 TIKSLAS. Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui

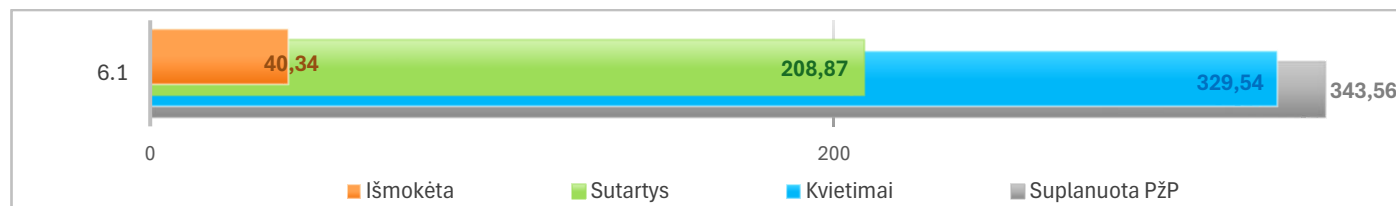
11 paveikslas. Ministerijų PP 6 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Susisiekimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų
Patvirtintos priemonės	343,56
Paskelbti kvietimai	329,54
Sudarytos sutartys	208,87
Investuota	40,34

2024 metų asignavimai	
Suplanuota	39,44
Išmokėta	24,84

Susisiekimo PP įgyvendinamas 6 tikslo 6.1. uždavinys: Didinti energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalį ir alternatyvių degalų vartojimą transporto sektoriuje, skatinti darnų įvairiarūšį judumą ir mažinti transporto sukeltą aplinkos taršą. Iš uždaviniui numatytų 2 priemonių abi patvirtintos ir įgyvendinamos.

Įgyvendinant Susisiekimo PP priemonę „Skatinti alternatyviųjų degalų naudojimą transporto sektoriuje“, nerimą kėlė mažas pareiškėjų susidomėjimas kvietimais, todėl 2024 m. buvo patikslintos finansavimo sąlygos ir EK pateiktas siūlymas dėl NKI plano veiklų ir siekiamų rodiklių koregavimo.

NPP ataskaitoje už 2023 m. buvo pateikta rekomendacija iki 2024 m. liepos 1 d. patikslinti finansavimo sąlygų aprašo nuostatas, stabdyti Modernizavimo fondo kvietimą ir netaikyti paskatos elektromobilio (-ių) įsigijimui tiems juridiniams asmenims, kurie pasinaudos teise atskaityti įsigyto elektromobilio pirkimo PVM ar jo dalį, kad kompensacija PVM mokėtojams, kurie atskaitys pirkimo PVM, nebebūtų teikiama. Tačiau iki 2024 m. pabaigos šios rekomendacijos nebuvo įgyvendintos, kvietimai liko nesustabdyti.

2024 m. biudžete šio uždavinio įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 39,44 mln. eurų, iš kurių buvo investuota 24,84 mln. eurų (63 proc.). NKL subsidijos išmokėta 12 proc. nuo suplanuotos dalies.

SM susiduria su dideliais iššūkiais įgyvendinant NKL plano reformos „Judame neteršdami aplinkos“ veiklas, susijusias su netaršių transporto priemonių įsigijimo skatinimu bei viešųjų įkrovimo prieigų plėtra. Iš 17 NKL plano rodiklių net 13 laikoma didelės rizikos, kurių įgyvendinimui skirta 203,8 mln. eurų, kyla rizika jų nepasiekti laiku. Identifikavus šias rizikas, pateiktas NKL plano keitimas EK.

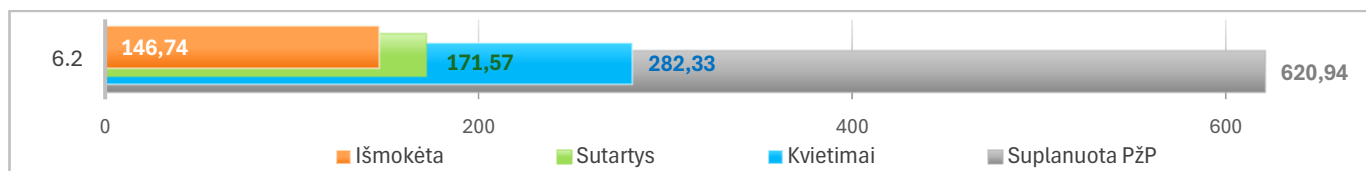
Miestų ir regionų viešasis transportas nėra patrauklus, šios transporto priemonės yra maždaug 15–20 metų senumo. AB „Regitra“ 2025 m. balandžio 1 d. duomenimis iš viso šalyje buvo registruota 8132 autobusai, iš kurių 1095 varomi alternatyviais degalais, iš jų elektra – 623 vnt., dujiniai degalai (gamtinės dujos, suskystintos naftos dujos) – 472 vnt. Iškastiniu kuru (dyzelinu) varomų viešojo transporto priemonių skaičius išlieka labai didelis, t. y. 86 proc. nuo viso autobusų parko. Yra rizika, kad nebus įgyvendinti įsipareigojimai, numatyti Alternatyviųjų degalų įstatyme, kad nuo 2029 m. sausio 1 d. visas viešasis keleivių vežimo keliais transportas, įskaitant taksi ir pavėžėjimo paslaugas teikiančių asmenų transporto priemones, turi būti pritaikytas naudoti alternatyviuosius degalus. EK komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darna ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“ nustatė tikslus iki 2050 m. pasiekti, kad beveik visi lengvieji automobiliai, furgonai, autobusai ir naujos sunkiosios transporto priemonės būtų netaršūs.

Rekomenduojama SM. Siekiant užtikrinti netaršių transporto priemonių įsigijimo skatinimo bei viešųjų įkrovimo prieigos plėtros projektų įgyvendinimą laiku, kartu su CPVA parengti detalų, visus projektus, reikalingus NKL plano rodikliams pasiekti, apimančių veiklų įgyvendinimo veiksmų planą iki 2025 m. rugsėjo 30 d. ir nuolat sekti pažangą / vėlavimus taip valdant rizikas dėl rodiklių nepasiekimo.

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	620,94	Suplanuota	140,26
Paskelbti kvietimai	282,33	Išmokėta	125,39
Sudarytos sutartys	171,57		
Investuota	146,74		

Žemės ūkio, maisto, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP įgyvendinamas 6 tikslo 6.2. uždavinys: Plėtoti tvarų ir bioekonomikos principais paremtą ūkininkavimą visose žemės ūkio šakose.

Patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos 4 uždaviniui numatytos priemonės.

Žemės ūkio sektorius demonstruoja ŠESD emisijų mažėjimą (pagal Aplinkos apsaugos agentūros 2023 m. išankstinius duomenis sumažėjo 11,1 proc. (prognozė buvo –2,2 proc.) ir teigiamas poveikis vertinama labiausiai susijęs su tvaresnio ūkininkavimo būdo - bearimio ūkininkavimo apimčių augimu.

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo skelbiami kvietimai skatinantys ekologinį ūkininkavimą, bearimą žemės dirbimą, tvarias investicijas į žemės ūkio valdas (iki 2024 m. pab. paskelbta kvietimų už 178,5 mln. eurų, pasirašyta sutarčių už 119,8 mln. eurų). Taip pat paskelbti kvietimai susijusių su žemės ūkiu ir miškininkyste ekosistemų atkūrimu ir gerinimu (paskelbti kvietimai 5 iš 10 veiklų už 59,7 mln. eurų), taip pat su jūrų reikalų ir žuvininkystės veiklos pritaikymu aplinkos ir klimato kaitos išipareigojimams bei inovatyvioms technologijoms (paskelbti 7 kvietimai iš 8 veiklų už 17,8 mln.)

Kvietimai (16 mln. eurų) pelkių (durpynų) hidrologinio režimo atkūrimui nesusilaukė susidomėjimo iš pareiškėjų, dėl to buvo priimti sprendimai lėšas perskirstyti (fizinį asmenų elektros energijos kaupimo įrenginių įsirengimas bei miškų išpirkimo veikloms).

Energetikos PP

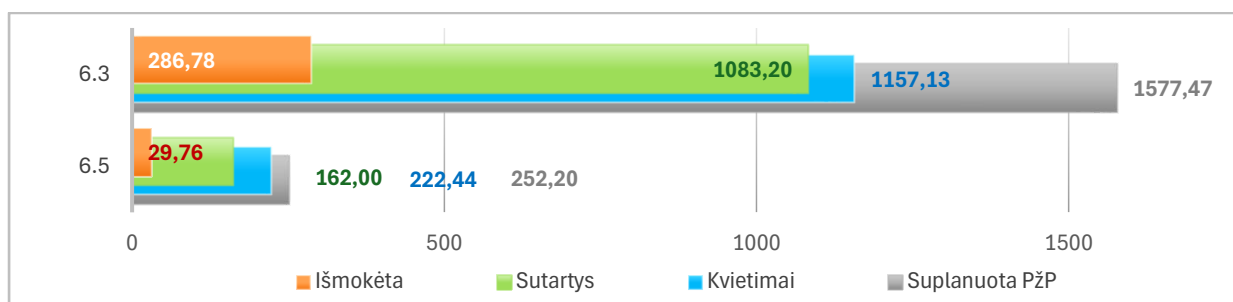
Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	1 829,67	Suplanuota	247,39
Paskelbti kvietimai	1 379,57	Išmokėta	208,72
Sudarytos sutartys	1 245,21		
Investuota	324,65		

Energetikos PP įgyvendinami 6 tikslo uždaviniai:

6.3. Užtikrinti Lietuvos elektros energijos rinkos ir elektros energetikos sistemos adekvatumą, didinti vidaus energijos gamybos ir bendrojo galutinio energijos vartojimo atsinaujinančių energijos išteklių dalį bei diegti taršos mažinimo priemones energetikos sektoriuje;

6.5. Didinti viešųjų centrinės valdžios, individualių gyvenamųjų pastatų ir įmonių energijos vartojimo efektyvumą ir energijos iš atsinaujinančių išteklių juose naudojimą.

Uždavinių įgyvendinimui numatytos 6 priemonės, iš jų 4 patvirtintos ir paskelbti visi kvietimai, dar dvi priemonės bus tvirtinamos 2025 m.

Didelė dalis investicijų Energetikos sektoriuje skiriama AEI, Lietuvoje iš AEI pagamintos elektros energijos bendrame galutiniame energijos suvartojime 2024 m. viduryje buvo 32,23 % (2030 m. siekiama – 55 proc.), pakankamai spartus AEI diegimas iškelia nepakankamai greitos elektros tinklų pralaidumo plėtros problemas. Tinklų pralaidumo problemoms spręsti, numatyta skirti daugiau lėšų elektros energijos kaupikliams namų ūkiuose ir juridiniams asmenims diegti. Siekiant sklandžios elektros energijos iš AEI plėtros, ypač svarbu efektyviai įgyvendinti visas NPP numatytas priemones, skirtas sklandesniam elektros energijos paskirstymui vartotojams.

Sėkmingą 6.3 uždavinio priemonės „Įgyvendinti degalų iš AEI gamybos priemones ir plėtoti jų panaudojimo infrastruktūrą transporto sektoriuje“ įgyvendinimą stabdė nepakankamo rinkos susidomėjimo sulaukę kvietimai, skirti elektromobilių įkrovimo stotelėms įrengti. Todėl siekiant padidinti priemonės patrauklumą, 2024 m. buvo pakeistos finansavimo sąlygos, padidinant finansavimo intensyvumą juridiniams asmenims iki 50 proc. (atitinkamai pateiktas pasiūlymas NKL plano keitimui, perskirstant šiai priemonei skirtas lėšas ir koreguojant rodiklius).

Priemonės „Didinti AEI dalį, užtikrinant atsinaujinančių išteklių integraciją į elektros tinklus“ įgyvendinimas buvo paspartintas pakeitus finansavimo sąlygas ir praplėtus pareiškėjų ratą.

EM, siekdama suvaldyti NKL rodiklių nepasiekimo riziką, sėkmingai perskirstė nepaklausių priemonių lėšas. Šios lėšos buvo nukreiptos saulės elektrinių ir AEI elektros energijos kaupiklių diegimo priemonėms finansuoti.

Įgyvendinant viešųjų pastatų energetinio efektyvumo didinimo priemones 2024 m. pabaigoje paskelbti kvietimai IP ir Modernizavimo fondo lėšomis sulaukė didelio susidomėjimo – dar nepasibaigus paraiškų teikimo terminui, IP dalies kvietimui pateikta paraiškų už 44,7 mln. eurų (skirta - 43,4 mln. eurų), o Modernizavimo fondo kvietimui pateikta paraiškų 37,4 mln. eurų (skirta 30 mln. eurų). Be to IP finansinės priemonės dalies kvietimui poreikis taip pat viršijo suplanuotą finansavimą (skirta 18,6 mln. eurų), todėl papildomai skirta 5,28 mln. eurų iš 2014-2020 grįžusių ir (ar) grįžiančių lėšų. Įgyvendinant Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 2012/27/ES Lietuva yra įsipareigojusi iki 2030 m. atnaujinti 510 tūkst. kv. m centrinės valdžios pastatų (arba kasmet po 3 proc.). Pažymėtina, kad 2023 m. spalio 10 d. įsigaliojus minėtos direktyvos naujai redakcijai 2023/1791, šis įpareigojimas didėja iki 1,06 mln. kv. m. ir apima ne tik centrinės valdžios, bet ir savivaldybių viešuosius pastatus. Per 2021 – 2024 metus yra atnaujinta (baigta) 270,9 tūkst. centrinės valdžios viešųjų pastatų.

Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	2 204,24	Suplanuota	291,85
Paskelbti kvietimai	1 199,66	Išmokėta	104,42
Sudarytos sutartys	799,24		
Investuota	203,86		

Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo PP įgyvendinami 6 tikslo uždaviniai:

6.4. Švelninti poveikį klimatui, įskaitant gyvenamųjų ir savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir energijos iš atsinaujinančių išteklių naudojimo skatinimą;

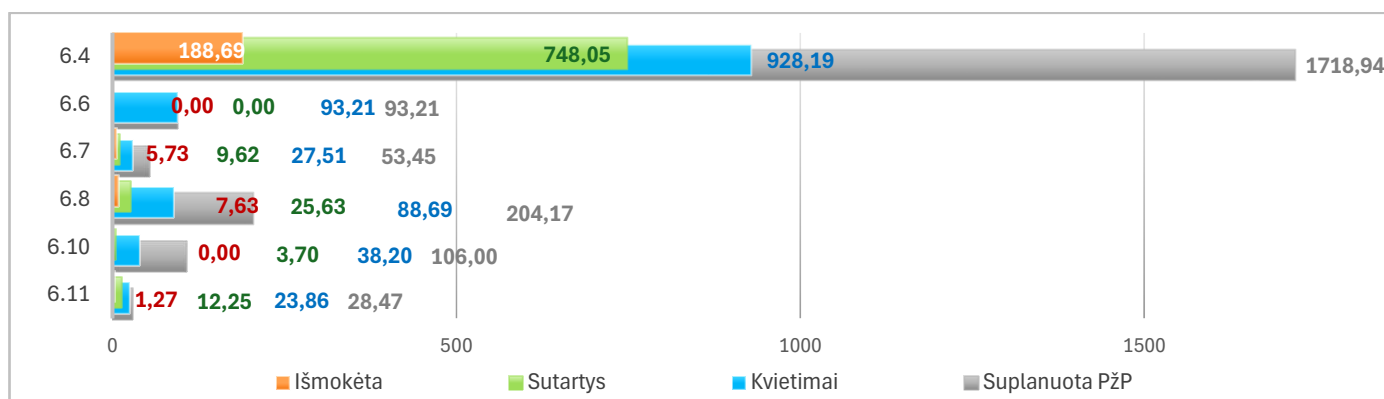
6.6. Sustiprinti gebėjimą prisitaikyti ir padidinti gamtinių ekosistemų ir šalies ūkio sektorių atsparumą klimato kaitos pokyčiams;

6.7. Gerinti vandens telkinių būklę bei didinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir efektyvumą;

6.8. Išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę, ekosistemų, jų paslaugų kokybę bei kraštovaizdžio savitumą ir užtikrinti darnų gamtos išteklių naudojimą;

6.10. Mažinti susidarantių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti;

6.11. Stiprinti neigiamo poveikio aplinkai prevenciją, aplinkos monitoringą ir aplinkos apsaugos kontrolę.

Uždavinių įgyvendinimui numatytos 9 priemonės ir visos patvirtintos, tačiau iki šiol nėra pasirašyta sutarčių priemonėse „Didinti atsparumą ekstremaliesiems hidrometeorologiniams reiškiniams“ ir „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“.

2024 m. biudžete šios PP įgyvendinimui buvo suplanuota 291,85 mln. eurų, tačiau investuota tik 36 proc. (104,42 mln. eurų). Iš suplanuotų IP lėšų investuota 21 proc., Modernizavimo fondo lėšų - 9 proc.

Kyla rizika dėl daugiabučių namų renovacijos projektų įgyvendinimo laiku. Vėlavimus lemia ilgas procesas nuo teigiamos paraiškos dėl paskolos įvertinimo iki paskolos sutarties su galutiniu gavėju pasirašymo, dėl reikalingų dokumentų gavimo iš galutinių gavėjų paskolos sutarčiai sudaryti. Nors susijusių NKL plano rodiklių nepasiekimo rizikos dalinai sprendžiamos įtraukiant jau įgyvendintus projektus iš ankstesnių kvietimų, išlieka iššūkis iki 2026 m. II ketvirčio įgyvendinti 248 renovacijos projektus.

Rekomenduojama AM. Siekiant užtikrinti daugiabučių namų modernizavimo renovacijos projektų įgyvendinimą laiku, optimizuoti procesus, susijusius su dokumentų, reikalingų paskolos sutartims su galutiniu gavėju sudaryti, išdavimu (pvz., efektyvinti savivaldybių išduodamų statybos leidimų procesą). Kartu su APVA ir CPVA iki birželio 30 d. parengti detalų, visus projektus, reikalingus NKL rodiklius pasiekti, apimančių veiklų įgyvendinimo veiksmų planą ir nuolat sekti pažangą/vėlavimus taip valdant rizikas dėl rodiklių nepasiekimo.

EK neformaliai pritarus siūlomai naujai biologine įvairove turtingų privačių miškų išpirkimo veiklai (2 mln., 266 ha iki 2026 II ketvirčio), kuri bus finansuojama NKL plano lėšomis, kyla rizika dėl rodiklio pasiekimo ir finansavimui skirtų lėšų panaudojimo iki tinkamumo finansuoti periodo pabaigos, jei bus uždelsta veiklų pradžia.

Rekomenduojama AM. Siūlome imtis skubių veiksmų rengiant reikalingus investicijų pradžia dokumentus, t. y. projektų finansavimo sąlygų aprašą patvirtinti iki 2025 m. birželio 30 d.

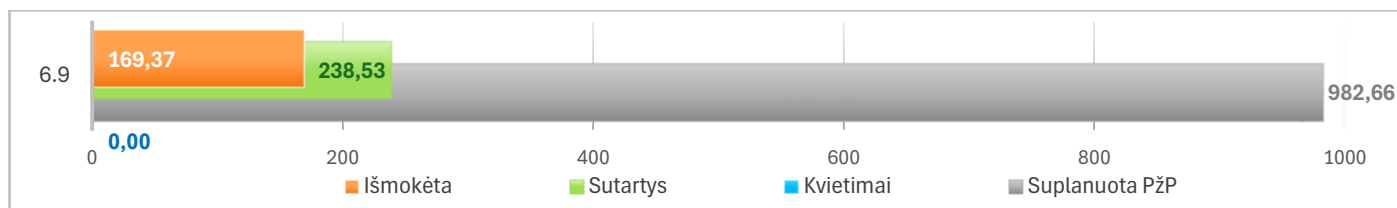
Pažangos priemonėje „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“ dėl Valstybės pagalbos reglamento nuostatų taikymo vėlavo finansavimo sąlygų aprašų parengimas ir kvietimų paskelbimas. Veiklai „Žaliųjų atliekų perdirbimo pajėgumų plėtra“ inicijuojama notifikacijos EK procedūra, nes ji neatitiko Valstybės pagalbos reglamento.

Rekomenduojama AM. Atsižvelgiant į tai, kad atliekų perdirbimo veiklos ypatingai svarbios, siekiant Atliekų direktyvos įpareigojimo padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, būtina spartinti EK notifikacijos procesus, aktyviai komunikuojant su Konkurencijos taryba bei CPVA. Siūlome ne vėliau kaip iki 2026 m. I ketvirčio pabaigos suderinti valstybės pagalbos schemą veiklai „Žaliųjų atliekų perdirbimo pajėgumų plėtra“.

Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	982,66	Suplanuota	112,50
Paskelbti kvietimai	0,00	Išmokėta	28,18
Sudarytos sutartys	238,53		
Investuota	169,37		

Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo PP įgyvendinamas vienas 6 tikslo uždavinys: **6.9.** Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyvias atliekas. Patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos 6 uždaviniui numatytos priemonės. Uždaviniui sutartys pasirašomos neskelbiant kvietimų.

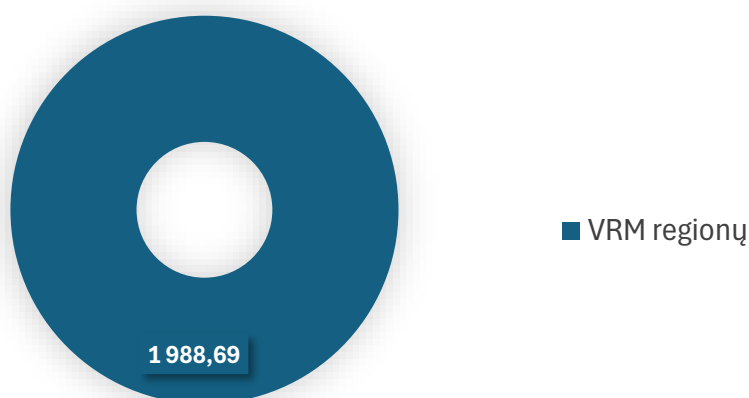

2024 m. biudžete šio uždavinio įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 112,50 mln. eurų, iš kurių buvo investuota 28,18 mln. eurų (25 proc.). Iš suplanuotų tepanaudota 14 proc. Ignalinos programos lėšų ir tiek pat Norvegijos finansinės paramos lėšų.

Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimas vyksta etapais, todėl finansavimo sparta yra nuolat veikiama esamos techninio elektrinės segmentų pasirengimo uždarymui būklės. Prognozuojama, kad finansavimo panaudojimo sparta tolygiai didės ir didžioji dalis elektrinės segmentų bus parengti uždarymui apie 2030–2033 m.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektų įgyvendinimo spartą mažina reikalingų teisės aktų nebuvimas. Reikalinga metodika, leisianti atskirti iš radioaktyviųjų atliekų atliekyno paimtas, betonu užpiltas nepavojingas ir pavojingas atliekas, siekiant, kad jos nesimaišytų su radioaktyviomis atliekomis. Šiuo metu ši metodika yra rengiama ir planuojama patvirtinti kartu su teisės aktų paketu (AM, EM) 2025 m. LR Seimo pavasario sesijoje.

7 TIKSLAS. Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį

12 pav. 7 tikslui suplanuotos lėšos remiantis PP (mln. eurų)

Regionų PP

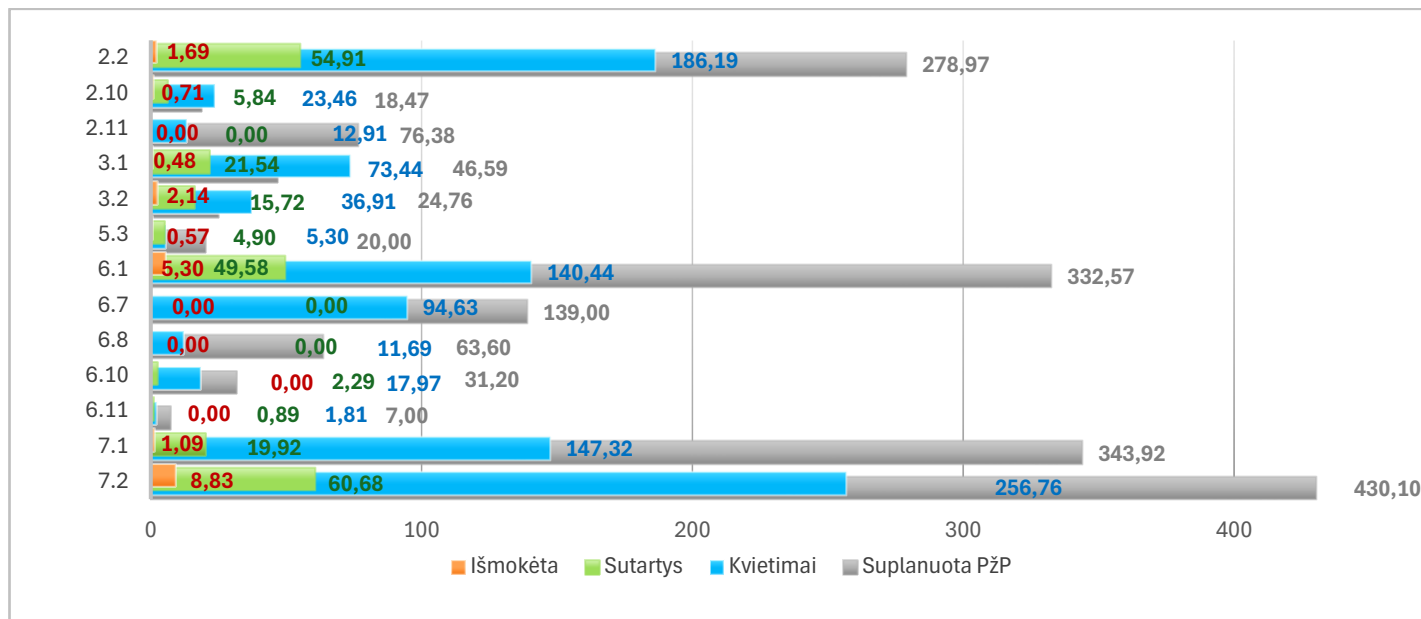
Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai
Patvirtintos priemonės	1 812,57	Suplanuota 26,40
Paskelbti kvietimai	1 008,82	Išmokėta 20,80
Sudarytos sutartys	236,28	
Investuota	20,80	

Regionų PP įgyvendinami 7 tikslo uždaviniai:

7.1. Stiprinti regionų ekonominį augimą, atsižvelgiant į jų potencialą;

7.2. Didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems.

Taip pat šia PP įgyvendinamos 2.2, 2.10, 2.11, 3.1, 3.2, 5.3, 6.1, 6.7, 6.8, 6.10, 6.11 uždavinių regioninės priemonės.

Matomas investicijų planavimo proveržis Regionų plėtros programoje. 2024 metais visos regionų priemonės patvirtintos, sudarytas 2024 m. kvietimų planas viršytas, pasirašytų sutarčių vertė siekia 236,28 mln. eurų.

2024 m. biudžete šios PP įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 26,40 mln. eurų, iš kurių investuota 79 proc. (20,80 mln. eurų).

Visos PP skirtos lėšos regionų plėtros planuose suplanuotos iki 2024 m. rugsėjo, skiriant finansavimą regionų centrams (Vilniui, Kaunui, Klaipėdai, Šiauliams, Panevėžiui, Alytui, Utenai, Telšiams, Marijampolei ir Tauragei), trijų didžiausių miestų priemiesčiams bei funkcinėms zonoms, apimančioms kelias tarpusavyje susijusias savivaldybes.

Miestuose didžioji dalis investicijų nukreipta į viešųjų erdvių (parkų, skverų) ir švietimo įstaigų plėtrą. Kai kuriuose miestuose finansuojami ir pramonės teritorijų infrastruktūros projektai, tačiau jų finansavimas nėra didelis. Funkcinių zonų strategijose prioritetas teikiamas turistinių objektų pritaikymui lankytojams, mažiau - verslui skirtų sklypų plėtrai bei viešųjų paslaugų modernizavimui. ES fondų investicijos dažniausiai nukreipiamos į pavienius objektus, kurie jungiami į bendrus turistinius maršrutus ar rinkodaros iniciatyvas. Panaši situacija pramonės teritorijų vystyme - bendradarbiaujančių savivaldybių (pvz., Alytaus miesto ir rajono) yra nedaug, o dauguma projektų vystomi atskirai, jų sąsajas grindžiant tik bendra rinkodara.

Baigus regioninių investicijų planavimą matyti, kad intervencijų aprėptis vidutinė. Siekiant įgyvendinti 7-ąją tikslą ir mažinti regioninę atskirtį, būtinas aktyvus RPP dalyvių bendradarbiavimas, bei įvairių viešojo valdymo sričių - ekonomikos, socialinės apsaugos, švietimo, sveikatos, susisiekimo - įtraukimas.

Miestų integruotos plėtros projektų intensyviausias kvietimų etapas prasidėjo tik 2024 m. rudenį. Daugiausia kvietimų paskelbta viešųjų paslaugų, ypač švietimo infrastruktūros, gerinimui. Funkcinių zonų kvietimuose 2024 m. dominavo Tauragės regionas, o kituose regionuose kvietimai pradėti tik antroje metų pusėje. Kvietimų apimtys galėjo būti didesnės, tačiau savivaldybės prašė pavėlinti dalį kvietimų, nes nespėjo pasirengti visų reikiamų dokumentų, susitvarkyti žemės nuosavybės klausimų, suplanuoti veiklų ir pan.

Projektų neparengtumo ir pareiškėjų gebėjimų trūkumo problemos atsispindėjo ir pateiktų paraiškų vertinime – neretai pareiškėjai atsiimdavo pateiktas paraiškas tobulinimui, todėl finansavimo sutarčių apimtys ir išmokėjimai projektams nėra pakankami. Atsižvelgdama į šiuos iššūkius, FM iniciavo aktyvesnę CPVA komunikaciją, įskaitant gerųjų pavyzdžių sklaidą, prevencinį komunikavimą apie pasikartojančias klaidas,

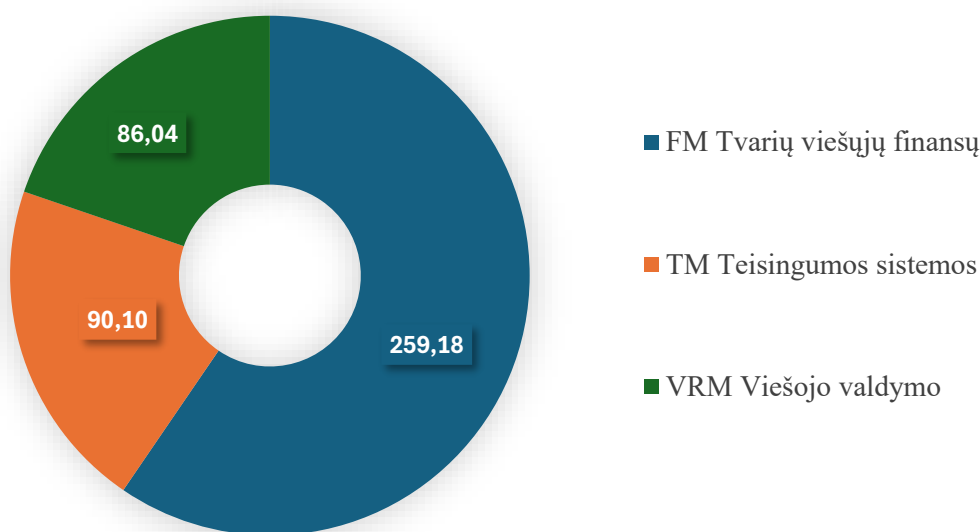
DUK skelbimą www.esinvesticijos.lt portalo regionams dedikuotoje erdvėje. Taip pat CPVA pradėjo dešimties vizitų ciklą kiekviename regione, siekiant nustatyti pagrindines problemas.

Rekomenduojama VRM:

1. Atnaujinti RPP įgyvendinimo koordinavimo darbo grupės posėdžius ir aktyviau koordinuoti Regionų plėtros programos įgyvendinimą nustatytais terminais – skatinti savivaldybių administracijų vadovus skirti pakankamus išteklius projektų rengimui ir įgyvendinimo priežiūrai, aiškinti lėšų netekimo pasekmes.

2. Identifikuoti didžiausius projektus ir nuo 2025 m. birželio mėnesio pradėti jų stebėseną - kartu su CPVA teikti pagalbą investicijų spartinimui (projektų parengtumui ir įgyvendinimui).

8 TIKSLAS. Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą

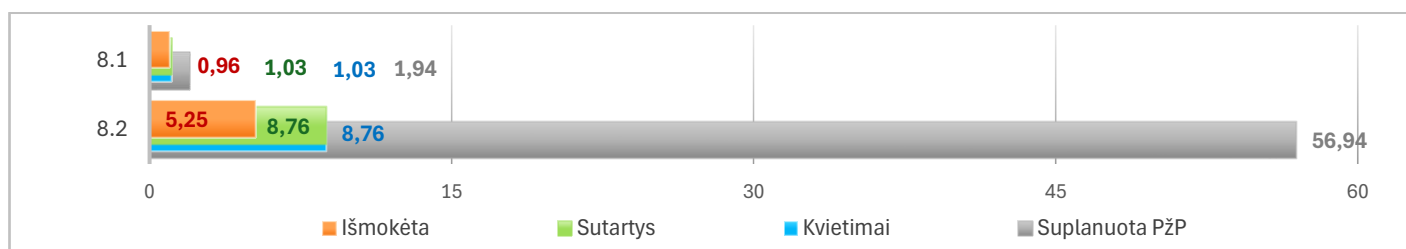
13 pav. Ministerijų PP 8 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Teisingumo sistemos PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai
Patvirtintos priemonės	58,88	Suplanuota 3,23
Paskelbti kvietimai	9,79	Išmokėta 2,37
Sudarytos sutartys	9,79	
Investuota	6,21	

Teisingumo sistemos PP įgyvendinami 8 tikslo uždaviniai:

- 8.1. Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą;
- 8.2. Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą.

Uždavinių įgyvendinimui numatyta 13 priemonių, iš kurių patvirtintos 5, tačiau pradėtos įgyvendinti tik 3 priemonės. Per 2024 metus nebuvo patvirtinta nei viena suplanuota priemonė. PžP įgyvendinamos priemonės finansuojamos VB lėšomis.

2024 m. biudžete šios PP įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 3,23 mln. eurų, iš kurių investuota 2,37 mln. eurų. (73 proc.).

Dėl lėto įkalinimo vietų modernizavimo³, neįgyvendintos bausmių vykdymo sistemos pertvarkos⁴ neužtikrinamas veiksmingas ir rezultatyvus bausmes atliekančių asmenų resocializacijos procesas, žmogaus teisių apsaugos standartus atitinkančios kalinimo sąlygos, patrauklios bei saugios šios sistemos personalo darbo sąlygos. Teismų sistemoje sudarytos ne visos reikiamos sąlygos, kad būtų užtikrintas efektyvus bylų nagrinėjimas⁵. Todėl dalį investicijų bus siūloma finansuoti nauju 2021–2028 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų laikotarpiu, siekiant užtikrinti NPP tikslų ir uždavinių įgyvendinimą. Taip pat prie NPP įgyvendinimo iš dalies prisideda teisinio reguliavimo priemonės bei tęstinės veiklos lėšomis įgyvendinami projektai.

Rekomenduojama TM. Dėl ribotų finansavimo galimybių prioritetizuoti priemonėse numatytas veiklas. Keičiant Teisingumo sistemos PP įvertinti kai kurių pažangos priemonių būtinumą, jose numatytus siektinus rezultatus bei finansinių projekcijų paskirstymą tarp pažangos priemonių, kad būtų užtikrintas veiksmingas lėšų panaudojimas.

Viešojo valdymo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	78,39	Suplanuota	8,99
Paskelbti kvietimai	39,69	Išmokėta	5,52
Sudarytos sutartys	30,38		
Investuota	6,86		

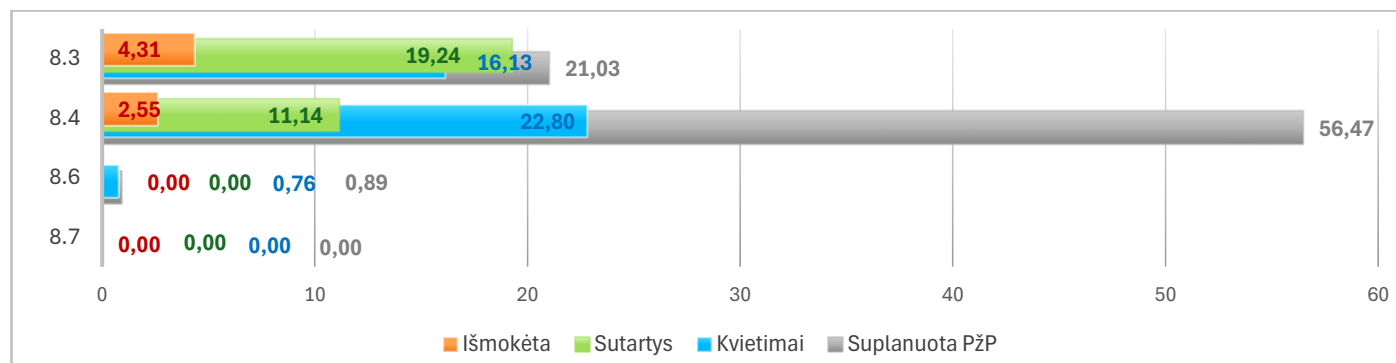
Viešojo valdymo PP įgyvendinami 8 tikslo uždaviniai:

8.3. Stiprinti žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą viešojo valdymo institucijose;

8.4. Tobulinti viešojo valdymo sistemą, didinti jos efektyvumą ir atvirumą;

8.6. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą;

8.7. Sukurti ir įgyvendinti veiksmingą regioninės politikos sistemą, sustiprinant regionų kompetencijas.

³ [Produktas | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė](#)

⁴ [Bausmių vykdymo sistemos pertvarka](#)

⁵ [Valstybės kontrolės ataskaita](#)

Viešojo valdymo PP numatyta 6 priemonės, tačiau viena iš jų nebebus tvirtinama, jos veiklos bus vykdomos iš tęstinių lėšų.

2024 m. biudžete šiai programai įgyvendinti buvo suplanuota 8,99 mln. eurų, iš kurių investuota 61 proc. (5,52 mln. eurų).

Prie administracinių gebėjimų stiprinimo regionuose prisidėjo 2024 metais patvirtinta Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonė „Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą“.

2024 m. VRM įgyvendinant BIVP procesą įsitraukė 841 pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai – daugiau nei buvo planuota pagal IP. Įgyvendinant NPP 8.4 uždavinio tikslus, skyrus virškontraktavimą, suplanuotas 52 VPS įgyvendinimas už 38,4 mln. eurų, pasirašytos sutartys su VVG dėl VPS administravimo. VVG kvietimai VPS įgyvendinimui vėlavo apie 2 mėnesius, tačiau per 2024 m. paskelbta kvietimų už 7,05 mln. eurų ES lėšų. Siekiant, kad visi kvietimai būtų paskelbti laiku, sudarytas VVG kvietimų planas iki 2026 m. liepos mėn. BIVP išlieka svarbus metodas stiprinant visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą skatinant bendruomenės aktyvumą.

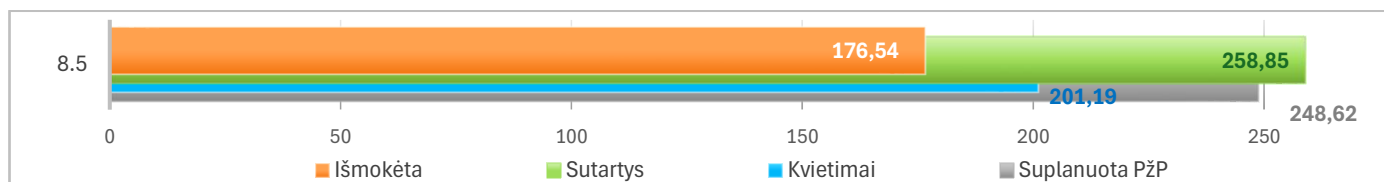
Įgyvendinant NKL planą kyla rizika laiku nepasiekti rodiklių, susijusių su viešojo sektoriaus darbuotojų mokymais ir viešojo sektoriaus žmogiškųjų išteklių valdymo informacinės sistemos sukūrimu, nes veiklos nevyksta pagal planą. Viešojo valdymo agentūra iki 2026 m. I ketvirčio turi apmokyti 16 000 viešojo sektoriaus darbuotojų ir pasiekti, kad iki 2026 m. II ketvirčio pradėtų veikti modernizuota informacinė sistema. Mokymus planuojama pradėti 2025 m. birželio mėn.

Tvarių viešųjų finansų PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	248,62	Suplanuota	175,09
Paskelbti kvietimai	201,19	Išmokėta	166,79
Sudarytos sutartys	258,58*		
Investuota	176,54		

* Į sudarytų sutarčių lėšas, įtrauktos tiesiogiai Muitinės departamento gaunamos 2021–2027 metų ISVF muitinio tikrinimo įrangos finansinės paramos lėšos

FM Tvarių viešųjų finansų PP įgyvendinamas vienas 8 tikslo uždavinys: **8.5**. Didinti viešųjų finansų ir valstybės turto valdymo ir panaudojimo efektyvumą. Uždavinio įgyvendinimui suplanuotos 6 priemonės, iš kurių 4 patvirtintos ir sėkmingai įgyvendinamos. Likusias dvi priemones planuojama tvirtinti 2025 metais.

2024 m. FM administruojamose pažangos priemonėse išmokėta beveik 167 mln. eurų, arba 95 proc. numatytų asignavimų. Didžiąją dalį šios sumos (150 mln. eurų – 90 proc.) sudaro NKL paskolos lėšos.

9 TIKSLAS. Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora

14 pav. Ministerijos PP 9 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

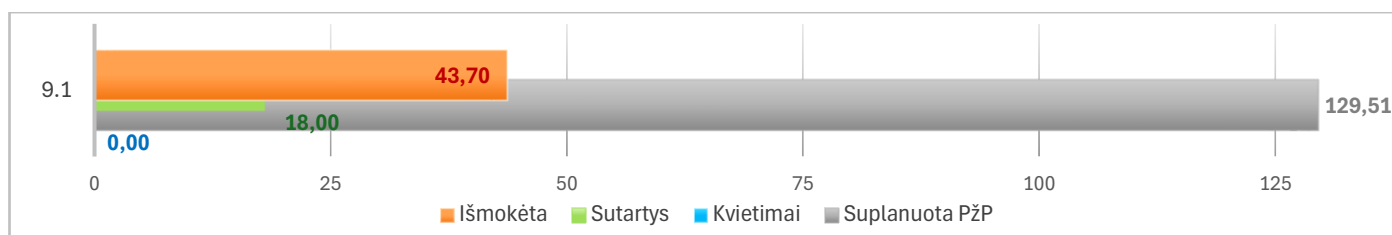
Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų
Patvirtintos priemonės	129,51
Paskelbti kvietimai*	0,00
Sudarytos sutartys	18,00
Investuota	43,70

2024 metų asignavimai	
Suplanuota	18,00
Išmokėta	18,00

*- URM pati įgyvendina veiklas, todėl joms ne visada skelbiami kvietimai ir sudaromos sutartys.

Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos PP įgyvendinamas 9 tikslo **9.1.** uždavinys: Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką. Įgyvendinant uždavinį patvirtintos ir pradėtos įgyvendinti visos 3 suplanuotos priemonės. Jos įgyvendinamos VB lėšomis.

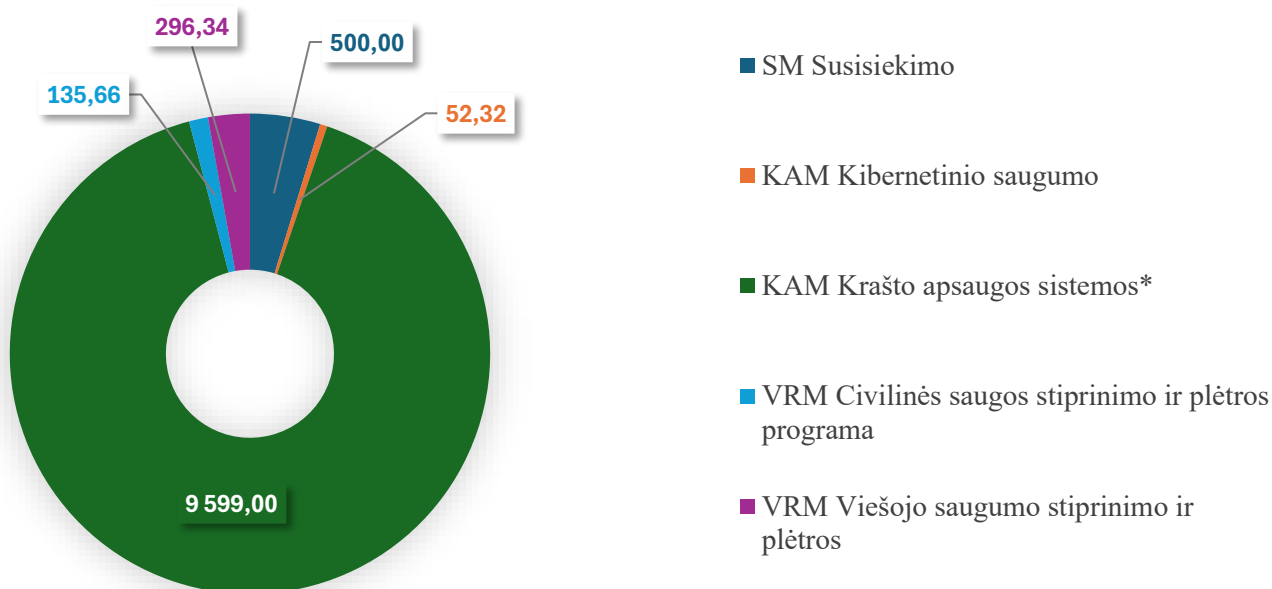
Siekiant įgyvendinti 9.1 uždavinį, 2024 m. pradėtos investicijos į valstybės veiklos tarptautinėse organizacijose pozicijų derinimo ir stebėsenos sistemos sukūrimą. Dėl užsitęsusių pasirengimo darbų šios veiklos įgyvendinimas bus tęsiamas ir 2025 m.

Taip pat investuojama į vystomojo bendradarbiavimo sistemos, didinančios Lietuvos minkštąją galią, veiksmingumo stiprinimą. Esminiu Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo prioritetu tampa Ukraina (vykdomi visuomeninės Ukrainos infrastruktūros atstatymo projektai). 2024 m. pabaigoje skirta 12 mln. eurų lėšų, taip pat planuojama po 12 mln. eurų 2026 – 2027 m. Kitoms sektoriaus veikloms 2024 metais VB lėšų skirta nebuvo, taip pat jų nėra numatyta ir 2025 – 2027 metams.

Rekomenduojama URM. Atsižvelgiant į URM, kaip Ukrainos atkūrimo ir atstatymo koordinatūros, vaidmenį, įvertinti galimybę URM ilgainiui planuoti prie Ukrainos atstatymo prisidedančių kitų ministerijų investicijas, įtraukiant naujas pažangos priemones į Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programą

ar plėtojant dabartinę URM Vystomojo bendradarbiavimo priemonę, papildant ją kitų ministerijų investicijomis Ukrainos atstatymui.

10 TIKSLAS. Stiprinti nacionalinį ir viešąjį saugumą

*Preliminariais duomenimis iki 2027 metų.

15 pav. Ministerijų PP 10 tikslui suplanuotos lėšos (mln. eurų)

Krašto apsaugos sistemos stiprinimo PP

Krašto apsaugos sistemos PP įgyvendinami 10 tikslo uždaviniai:

10.1. Stiprinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialą;

10.3. Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą ir atsparumą informacinėms atakoms bei informuotumą ir pasirengimą krizėms, mobilizacijai, gynybai ir pilietinam pasipriešinimui.

2024 m. kovo 20 d. LR Seimo nutarimu pritarė Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programai. Joje numatytas finansavimas krašto apsaugai sudaro **3 proc. BVP**. Atsižvelgiant į geopolitinę situaciją regione ir pasaulyje, Lietuvos krašto apsaugos sistemos sektoriui, kaip ir kitose regiono šalyse, išlieka aktualus iššūkis – nuolatinis gynybos stiprinimas, todėl būtinas didesnis finansavimas. Esminė sąlyga – politinių įsipareigojimų dėl gynybos finansavimo tvarumas. Siekiant užtikrinti sparčią ir darnią pajėgumų plėtrą, jų išlaikymą bei efektyvų personalo pritraukimą ir motyvavimą, būtinas pakankamas krašto apsaugos sistemos plėtros įgyvendinimo finansavimas, todėl ieškoma resursų didesnėms gynybos išlaidoms (5-6 proc. BVP).

Nepaisant sektoriaus ir įsipareigojimų svarbos, planavimas, organizavimas ir lėšų panaudojimas turi būti atliekamas efektyviai.

Susisieikimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
		Suplanuota	Išmokėta
Patvirtintos priemonės	0,00	0,00	
Paskelbti kvietimai	0,00		
Sudarytos sutartys	0,00		
Investuota	0,00		

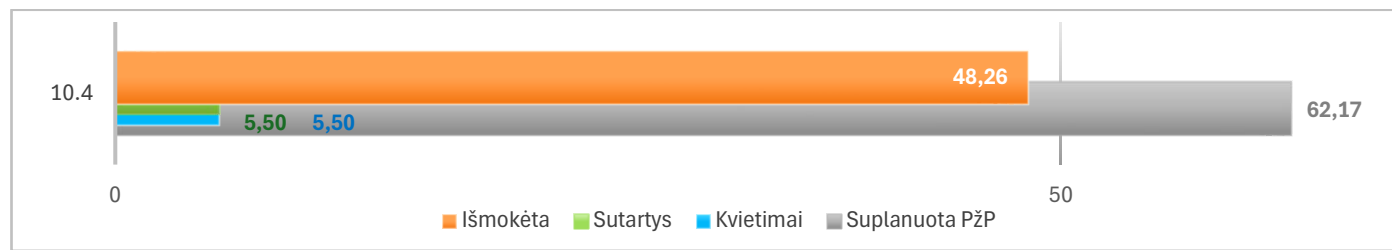
Susisiekimo PP įgyvendinamas 10 tikslo **10.2** uždavinys: Sukurti ir pritaikyti transporto infrastruktūrą, reikalingą tarptautiniam kariniam judumui. Šį uždavinį įgyvendinanti priemonė dar nėra patvirtinta. Kelių infrastruktūros projektai, vadinami dvigubos paskirties (civiliam ir kariniam) mobilumui, įgyvendinami pagal papildytą ir patvirtintą pažangos priemonę „Gerinti susisiekimą kelių transportu”.

Civilinės saugos stiprinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	62,17	Suplanuota	27,82
Paskelbti kvietimai	5,50	Išmokėta	24,97
Sudarytos sutartys	5,50		
Investuota	48,26		

Civilinės saugos stiprinimo PP įgyvendinamas vienas 10 tikslo uždavinys: **10.4**. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją.

2024 m. liepos 18 d. buvo patvirtinta paskutinė, Civilinės saugos stiprinimo plėtos programa.

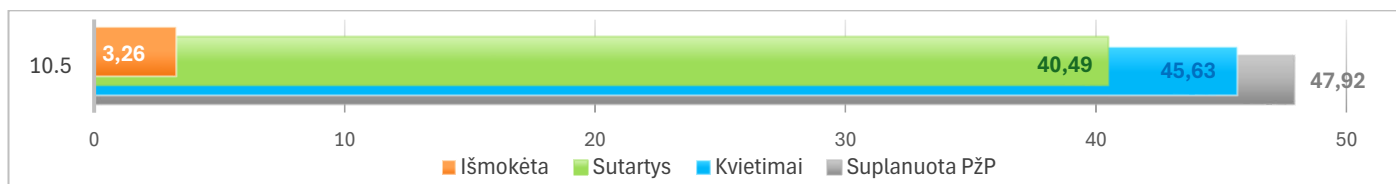
Patvirtintos 2 pažangos priemonės. Finansuojama ES lėšomis, VB ir Valstybės gynybos fondo lėšomis. Civilinei saugai aukšto lygio grėsmių ir pavojų riziką kelia padidėjusi karinių ir hibridinių grėsmių rizika, ekstremaliųjų situacijų pavojus dėl gamtinių veiksnių, bei branduolinių ir radiologinių incidentų grėsmė.

Didžiajai daliai Civilinės saugos stiprinimo PP pažangos priemonių reikalingas didesnis finansavimas, nei numatyta NPP projekcijose ir šiuo metu skiriamas finansavimas. Vyriausybės nutarimu buvo sudaryta galimybė virškontraktuoti IP lėšas gyventojų perspėjimo sistemai, sukurtas Valstybės gynybos fondas, iš kurio bus finansuojamos ir civilinės saugos priemonės. Taip pat numatoma papildomai skirti lėšų iš IP priedangų įrengimui. Tačiau tai nepadengia visų poreikių, todėl dalį veiklų bus siekiama finansuoti nauju 2021–2028 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų laikotarpiu.

Kibernetinio saugumo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų	2024 metų asignavimai	
Patvirtintos priemonės	47,92	Suplanuota	7,95
Paskelbti kvietimai	45,63	Išmokėta	1,15
Sudarytos sutartys	40,49		
Investuota	3,26		

Kibernetinio saugumo PP įgyvendinamas 10 tikslo **10.5** uždavinys: Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą. Šį uždavinį įgyvendina viena pažangos priemonė, patvirtinta 2024 m. vasario mėnesį.

2024 m. valstybės biudžete šios PP įgyvendinimui finansuoti buvo suplanuota 7,95 mln. eurų, iš kurių buvo investuota tik 1,15 mln. eurų, t. y. 14,45 proc.

Įgyvendinant Kibernetinio saugumo plėtros programą iš NKL lėšų galimi pirkimų vykdymo trikdžiai (ilgas derinimo ir rengimo procesas, konkursų apskundimai, teisiniai procesai ir pan.) gali įtakoti projektų vykdymo terminus, t. y. veiklų vėlavimą bei rodiklių pasiekimą laiku.

Pažangos priemonėje numatytos veiklos turi būti užbaigtos iki 2026 m. vidurio, o Kibernetinio saugumo PP apima laikotarpį iki 2030 m., todėl tikėtina, kad po 2026 metų bus reikalinga užtikrinti intervencijų tęstinumą bei ieškoti jų finansavimo šaltinio, siekiant išlaikyti šalies kibernetinio atsparumo valdymą, nes grėsmės kibernetinio saugumo srityje išlieka aktualios. Pagal kibernetinio saugumo indeksą Lietuva 2024 m. įvertinta 92,88⁶ balais (2020 m. – 97,93). Keičiantis geopolitinei situacijai ir vykstant tarptautiniams ginkluotiems konfliktams, viešasis ir privatus sektorius turi būti nuolat pasiruošę atremti kibernetines atakas ir tam pasitelkti visas įmanomas priemones.

Rekomenduojama KAM. Kibernetinio saugumo srityje KAM turėtų vykdyti nuolatinę iš NKL lėšų finansuojamų projektų įgyvendinimo stebėseną, kad būtų laiku pasiektos nustatytos NKL plano rodiklių reikšmės. Atsižvelgiant į šiandieninę geopolitinę situaciją ir padidėjusį kibernetinių grėsmių pobūdį bei mastą, rekomenduojama KAM, siekiant užtikrinti šalies kibernetinio atsparumo tolesnį valdymą, įvertinti intervencijų tęstinumo po 2026 metų poreikį ir iki 2025 m. rugsėjo 30 d. pateikti pasiūlymus FM.

Viešojo saugumo stiprinimo PP

Skiriamas finansavimas:	mln. eurų
Patvirtintos priemonės	339,13
Paskelbti kvietimai	312,49
Sudarytos sutartys	293,68
Investuota	163,09

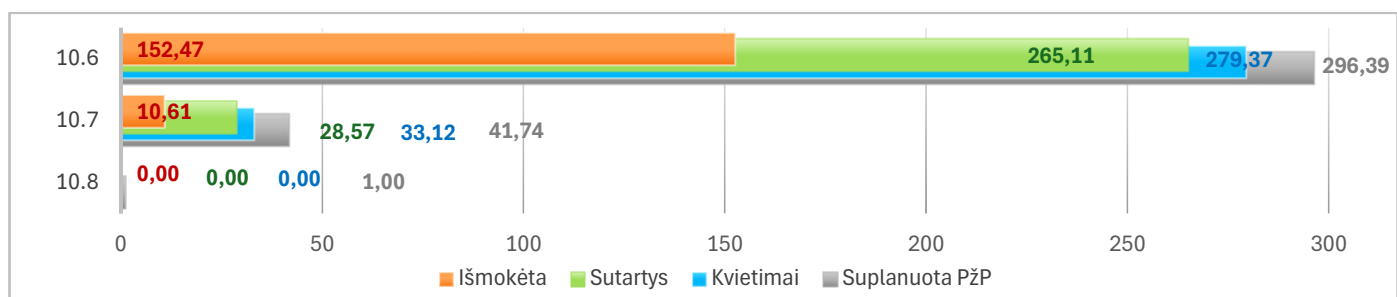
2024 metų asignavimai	
Suplanuota	82,78
Išmokėta	76,19

Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros PP įgyvendinami 10 tikslo uždaviniai:

10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę;

10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes;

10.8. Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą.

⁶ [Global Cybersecurity Index 2024](#)

Uždavinių įgyvendinimui numatytos ir patvirtintos 6 priemonės (3 iš jų patvirtintos 2024 m.). Iš patvirtintų priemonių pradėtos įgyvendinti dvi 10.6 ir 10.7 uždavinių priemonės. Jų finansavimo pagrindą sudaro VSF ir ISVF lėšos.

Pastaraisiais metais grėsmės viešajam saugumui tapo labiau kompleksinės, dinamiškesnės ir sunkiau prognozuojamos. Išlieka aktuali neteisėtos migracijos problema⁷, nuolat besikeičiančios nusikalstamumo keliamos grėsmės, nepakankamai veiksmingai funkcionuojančios viešojo saugumo institucijos.

Didžiąją dalį Viešojo saugumo stiprinimo PP pažangos priemonių reikalingas didesnis finansavimas nei numatyta NPP projekcijose ir šiuo metu jis skiriamas.

⁷ [VSAT ataskaita](#)

PAŽANGOS PRIEMONIŲ PAVEDIMŲ REZULTATŲ PRISTATYMAS

Apžvalga

Pristatant NPP įgyvendinimo ataskaitą už 2023 m. ministerijoms buvo pateiktos rekomendacijos dėl NPP įgyvendinimo procesų optimizavimo.

2024 m. birželio 5 d. LRV pasitarimo protokole Nr. 21 ministerijoms buvo pavesta įgyvendinti **septyniolika pavedimų** iki nustatyto termino.

Visų pavedimų nustatyti įgyvendinimo terminai buvo skirtingi, vėliausio pavedimo įgyvendinimas 2024 m. IV ketvirtį. **12 pavedimų buvo įgyvendinta iki 2024 m. gruodžio 31 d.**

Penki pavedimai liko neįgyvendinti:

- **Pavedimas SM** - siekiant efektyvaus finansinių išteklių naudojimo, netaikyti paskatos elektromobilio (-ių) įsigijimui tiems juridiniams asmenims, kurie pasinaudos teise atskaityti įsigyto (-ų) elektromobilio (-ių) pirkimo PVM ar jo dalį, kad kompensacija PVM mokėtojams, kurie atskaitys pirkimo PVM, nebebūtų teikiama. Taip pat iki 2024 m. liepos 1 d. stabdyti Modernizavimo fondo kvietimą pagal minėtą priemonę arba patikslinti finansavimo sąlygų aprašo nuostatas, užtikrinant, kad kompensacija PVM mokėtojams, kurie atskaitys pirkimo PVM, nebebūtų teikiama. Aplinkos ministerijai, kaip Modernizavimo fondo įgyvendinimą koordinuojančiai institucijai, prireikus organizuoti finansavimo kryptių pakeitimo procedūras. **Įgyvendinimo eigos apžvalga.** FM atstovai 2024 m. rugpjūčio 12 d. dalyvavo AM organizuojamame Modernizavimo fondo projektų atrankos komisijos posėdyje, kuriame buvo svarstytas klausimas dėl SM patvirtintos finansavimo krypties dėl elektromobilių įsigijimo skatinimo. Protokole nurodyta, kad remiantis SM prašymu (pateiktas oficialiu raštu 2024 m. rugpjūčio 9 d.) šis klausimas išimtas iš darbotvarkės, ir nebuvo svarstytas posėdyje. Pavedimas neįgyvendintas. Siūlome pavedimą panaikinti.

- **Pavedimas KM** - siekiant įgyvendinti NPP 1.9 uždavinį ir užtikrinti Kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriaus stiprinimą ir potencialo didinimą, iki 2024 m. III ketv. pabaigos parengti pažangos priemonės „KKI plėtra, skatinanti konkurencingumą ir pridėtinės vertės kūrimą“ veiklų finansavimo sąlygas ir paskelbti kvietimus. **Įgyvendinimo eigos apžvalga.** Kvietimų stebėsenai vykdyti 2024 m. eigoje FM organizavo periodinius vidinius susitikimus bei dalyvavo susitikimuose su KM / CPVA, kurių metu buvo sprendžiamos numatytų paskelbti kvietimų problemos. Dviejų priemonės veiklų kvietimai yra paskelbti 2024 m., o trečiosios veiklos kvietimas padalintas į du atskirus kvietimus ir jų paskelbimas planuojamas 2025 m. vasarą.

- **Pavedimas SADM** - formuojant vaiko garantijų sistemą Lietuvoje, kuria įgyvendinamas NPP 2.2 uždavinys, ir siekiant, kad planuojamos intervencijos kuo greičiau pasiektų labiausiai pažeidžiamas vaikų tikslines grupes, parengti šio uždavinio priemonių veiklų finansavimo sąlygas ir paskelbti kvietimus iki 2024 m. IV ketvirčio. **Įgyvendinimo eigos apžvalga.** VGI įgyvendinti SADM planuoja keturis atskirus kvietimus skirtingoms vaikų tikslinėms grupėms. Atsižvelgiant į ilgai trunkantį turinio išgryninimo procesą, planuojamų įgyvendinti veiklų derinimą su kitomis susijusiomis institucijomis, kvietimus ministerija planavo skelbti 2025 m. (1 kvietimą – balandžio mėn., 1 – gegužės mėn. ir 2 – iki gruodžio mėn.). Dėl užtrukusio projektų finansavimo sąlygų rengimo ir derinimo, 1 kvietimas iš balandžio mėn. persikelia į gegužės mėn., gegužės mėn. planuotas kvietimas - į birželio mėn. 2024 m. II pusėje FM iniciavo ir toliau tęsia 2025 m. periodinius susitikimus su SADM bei SAM įtraukiant ir CPVA, kurių metu ministerijos pristato atliktą pažangą planuojant veiklas ir jų turinį, identifikuoja iškilusias problemas ir poreikį jas spręsti įsitraukiant FM ar kitas atsakingas institucijas.

- **Pavedimas SAM ir SADM** - iki 2024 m. lapkričio 1 d. patvirtinti likusius teisės aktus, reikalingus naujam ilgalaikės priežiūros modeliui įgyvendinti. **Įgyvendinimo eigos apžvalga.** Pavedimas neįgyvendintas, SAM ir SADM dar derina rengiamo dokumento nuostatas. FM periodiškai organizuoja susitikimus su SAM kylantiems klausimams aptarti.

- **Pavedimas ŠMSM** - ne vėliau kaip iki 2024 m. rugsėjo 30 d. parengti ir suderinti su Finansų ministerija pažangos priemonės „Patobulinti sporto sistemą nuo pagrindų iki aukšto meistriškumo“ aprašą bei pradėti suplanuotų veiklų įgyvendinimą. **Įgyvendinimo eigos apžvalga.** Pavedimas neįgyvendintas, pažangos

priemonė vis dar rengiama. FM kelis kartus kreipėsi į ŠMSM ragindama atlikti pavedimą. Ministerijos atsakymai buvo įvairūs: 2024 m. II ketvirtį planuota pateikti priemonę, vėliau informuota apie skubų veiklų perplanavimą po papildomo finansavimo, galiausiai nurodyta, kad sprendimą priims nauja ministerijos vadovybė. Šiuo metu ŠMSM dėl minėtos pažangos priemonės vis dar vyksta vidinės diskusijos, sprendimai nepriimti.

2024 M. ATLIKTŲ NACIONALINIŲ PLĖTROS PROGRAMŲ VERTINIMŲ REZULTATŲ APŽVALGA

Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos PP vertinimas

Užsienio reikalų ministerijos užsakymu atliktas 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 188, dalies vertinimas „Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos indėlis siekiant valstybės strateginių tikslų: vertinimas ir rekomendacijos strateginių kryptių peržiūrai“. Vertinimą atliko, išvadas ir rekomendacijas dėl intervencijų tobulinimo užsienio politikos valstybės veiklos srityje pateikė Vyriausybės strateginės analizės centras.

Vertinimo tikslas.

Suteikti aktualias išvalgas, siekiant stiprinti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos indėlį įgyvendinant platesnius valstybės strateginius tikslus. Siekiama įvertinti, kaip dabartinės Vystomojo bendradarbiavimo strateginės kryptys 2022–2025 metams sąveikauja ir prisideda prie ilgalaikių valstybės užsienio politikos tikslų, ir pateikti siūlymus Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo strateginių kryptių 2026–2030 metams rengimui, siekiant, kad naujasis dokumentas padėtų planuoti dar veiksmingesnę vystomojo bendradarbiavimo politiką.

Vertinimo objektas.

Vystomojo bendradarbiavimo strateginės kryptys 2022–2025 metams, jas įgyvendinančios regioninės strategijos ir programos.

Vertinimo rezultatai.

Atlikus vertinimą, pateiktos išvados, kad dabartinės Vystomojo bendradarbiavimo strateginės kryptys 2022–2025 m. buvo poslinkis Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos istorijoje: greta bendrų tematinių ir geografinių kryptių identifikavimo buvo parengtos ir detalios regioninės strategijos, detalizuojančios ir pagrindžiančios konkrečius strateginius prioritetus regiono ar šalies atžvilgiu. Strateginės kryptys, o taip pat įsteigtas Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės politikos fondas, žymėjo Lietuvoje augančią orientaciją į racialesnį, daugiametį, didesnę pridėtinę vertę kuriantį vystomojo bendradarbiavimo politikos įgyvendinimą.

Tačiau, siekiant, kad vystomasis bendradarbiavimas būtų veiksminga ilgalaikė investicija į Lietuvos minkštąją galią ir Lietuvai palankesnės tarptautinės erdvės kūrimą, pateiktos rekomendacijos dėl:

1. Būsimų 2026–2030 m. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo strateginių kryptių gairių rengimo ir galimo jų turinio (išnaudoti bendrakūrybos ir kitus planavimo metodus, stiprinti tarptautinę Lietuvos partnerystę, įvertinti dabartinių kryptių įgyvendinimo metu sukauptą patirtį, siekti suderinti nacionalinės vystomojo bendradarbiavimo strategijos planavimo ciklą su tarptautine darbotvarke).

2. Kitų strateginių kryptių turinio plėtojimo (sistemiškai ir aiškiai pagrįsti dvišalius paramos pasirinkimus, vystyti nacionalinės daugiašalės vystomojo bendradarbiavimo strategiją, tobulinti geografinių kryptių nustatymo ir regioninių strategijų rengimo praktiką, rengti specializuotas vystomojo bendradarbiavimo temines strategijas).

3. Ilgalaikio Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos stiprinimo (vystyti regionines ir tematinės konsultacijas su ekspertais, akademikais, o ypač su lietuvių diaspora ir toje šalyje veikiančiomis

Lietuvos įmonėmis, stiprinti vystomojo bendradarbiavimo politikos stebėsenos ir vertinimo pajėgumus, peržiūrėti ir tobulinti paramos projektų finansavimo sąlygas).

Atsižvelgiant į tai, kad vertinimas baigtas 2024 m. IV ketv., vertinimo rezultatų įtaką užsienio politikos valstybės veiklos srities intervencijoms bus galima stebėti 2025 ir vėlesniais metais.

Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės PP vertinimas

Žemės ūkio ministerijos užsakymu atliktas 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros bei žuvininkystės plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 148, dalies vertinimas „Finansinių priemonių panaudojimo galimybių ir poreikio, įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programą, išankstinio vertinimo atnaujinimas“. Vertinimą atliko, išvadas ir rekomendacijas dėl finansinių priemonių panaudojimo galimybių ir poreikio žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros, žuvininkystės ir veterinarijos valstybės veiklos srityje pateikė viešųjų pirkimų būdu parinktas išorės nepriklausomas vertintojas.

Vertinimo tikslas.

2022 m. atlikto ex-ante vertinimo pateiktų rekomendacijų aktualumas ir finansinių priemonių, finansuojamų ES lėšomis, taikymo poreikio ir sąlygų įvertinimas. Vertinimo poreikis atsirado dėl reikšmingai pasikeitusių įmonių finansavimo sąlygų, reguliacinės aplinkos bei finansinių priemonių administravimo sistemos.

Vertinimo objektas.

Finansų rinka ir investicijų poreikis numatomoms įgyvendinti Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos priemonėms.

Vertinimo rezultatai.

Atlikus vertinimą, pateiktos išvados, kad esamomis finansinėmis priemonėmis nepadengiamas finansavimo trūkumas yra tik pirminės akvakultūros gamybos srityje, tačiau, remiantis atlikta analize ir vertinimo teoriniu pagrindu (finansines priemones tikslinga įgyvendinti, jei finansinių priemonių biudžeto dydis ir planuojama nauda yra pakankama padengti finansinių priemonių diegimo ir įgyvendinimo sąnaudas) netikslinga Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo lėšomis kurti naują finansinę priemonę, skirtą mažinti rinkos trūkumams pirminės akvakultūros produktų gamybos srityje.

Siekiant mažinti finansavimo rinkos trūkumus, su kuriais susiduria Lietuvos akvakultūros įmonės, atsižvelgiant į tuos pačius tvarumo skatinimo žemės ūkio sektoriuje tikslus, pateikta rekomendacija išplėsti Žemės ūkio ministerijos kartu su UAB ILTE per Žemės ūkio fondą planuojamos įgyvendinti skatinamosios finansinės priemonės „Paskolos ūkininkavimo veiklos tvarumo didinimui“ finansavimo paskirtį, papildant investicijomis į tvarią akvakultūros gamybą.

Rekomendacijai įgyvendinti pakeistas Fondų fondo „Žemės ūkio fondas“ finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2020 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. 3D-422, nustatantis minėto fondų fondo tikslus, uždavinius ir rodiklius, finansinės priemonės (t. y. paskolų teikimo priemonių) įgyvendinimo būdus ir sąlygas. Taip pat derinami finansinės priemonės įgyvendinimo reglamentavimą nustatantys teisės aktai.

Įgyvendinus vertinimo rekomendaciją žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros, žuvininkystės ir veterinarijos valstybės veiklos srityje, bus ne tik sudarytos geresnės galimybės akvakultūros įmonėms gauti paskolas savo investiciniams projektams įgyvendinti, bet ir užtrintas finansinės priemonės „Paskolos ūkininkavimo veiklos tvarumo didinimui“ administracinis efektyvumas (sukurta integrali, į viso žemės ūkio

sektoriaus tvarumo skatinimą orientuota finansinė priemonė, organizuojama viena finansų tarpininkų atranka, atsisakoma poreikio rengti papildomą Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo lėšomis finansuojamų finansinių priemonių tvarką).